

APSTIPRINĀTS

___.__.2019.

Siguldas novada pašvaldības domes sēdē
(lēmums Nr. ___)

**SIGULDAS NOVADA
JAUNATNES POLITIKAS
PROGRAMMA
2019.-2021.GADAM**

**JAUNIEŠIEM DRAUDZĪGS NOVADS, KURĀ
DŽĪVO AKTĪVI SAVAS DŽĪVES KVALITĀTES
UN NOVADA ATTĪSTĪBĀ IEINTERESĒTI
JAUNIEŠI**

SATURS

Terminu skaidrojums	2
Lietotie saīsinājumi	6
Ievads	7
Izstrādes principi	9
Sabiedrības līdzdalība programmas izstrādē	11
Jaunatnes politikas vīzija, mērķi un prioritātes	12
1. Esošās situācijas raksturojums	14
1.1. Līdzdalība	20
1.2. Izglītība un apmācība	27
1.3. Sociālā iekļaušana	29
1.4. Nodarbinātība un uzņēmējdarbība	33
1.5. Veselība un labklājība	35
2. Jaunatnes politikas institucionālā sistēma	38
3. Rīcības plāns	40
Ietekmes novērtējums uz pašvaldības budžetu	47
Ieviešanas uzraudzības kārtība	48
Informācijas avoti	49
Pielikumi	50

TERMINU SKAIDROJUMS

Darbs ar jaunatni	uz jaunatni vērsta rīcības kopums, ietverot jaunatnes aktivitātes, kas nodrošina iespējas jauniešu attīstībai un integrācijai sabiedrībā un kuras veic jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītās personas un jaunatnes darbinieki. Uzdevumu kopums, kas atbalsta un veicina jauniešu iniciatīvas, radot labvēlīgus apstākļus viņu intelektuālajai un radošajai attīstībai; nodrošina jauniešiem iespēju iegūt dzīvei nepieciešamās prasmes, zināšanas un kompetences neformālās izglītības ceļā; nodrošina jauniešiem iespēju lietderīgi izmantot brīvo laiku un nodrošina jauniešiem viņu attīstības vajadzībām atbilstošas informācijas pieejamību.
Interesu izglītība	personas individuālo vajadzību un vēlmju īstenošana neatkarīgi no vecuma un iepriekš iegūtās izglītības.
Jaunietis	persona vecumā no 13 - 25 gadiem.
Jaunatne	demogrāfiskā iedzīvotāju grupa vecumā no 13-25 gadiem.
Jaunatnes politika	uz sadarbību balstīta valsts un pašvaldību institūciju, jaunatnes organizāciju un jauniešus pārstāvošo organizāciju mērķtiecīga darbība, kas sekmē jauniešu vajadzībām atbilstošu pakalpojumu un mehānismu veidošanos, kas vērsta uz labvēlīgas vides radīšanu jauniešu kā sabiedrības locekļu pilnvērtīgai un vispusīgai attīstībai un kuras mērķis ir jauniešu integrācija sabiedrības dzīvē. Visās valsts politikas jomās īstenojamu mērķtiecīgu darbību kopums, kas veicina jauniešu pilnvērtīgu un vispusīgu attīstību, iekļaušanos sabiedrībā un dzīves kvalitātes uzlabošanos. Jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītās institūcijas un organizācijas sekmē jauniešu iniciatīvas, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, veic darbu ar jaunatni un nodrošina jauniešiem vieglāku pāreju no bērna uz pieaugušā statusu, paredzot atbilstošas aktivitātes jaunieša personības attīstībai. Tas ir mērķtiecīgu darbību kopums visās valsts politikas jomās, kas veicina jauniešu kā sabiedrības locekļu pilnvērtīgu un vispusīgu attīstību, iekļaušanos sabiedrībā un dzīves kvalitātes uzlabošanos.
Jauniešu centrs	viens no pašvaldības darba ar jaunatni īstenošanas instrumentiem un institucionālās sistēmas darbam ar jaunatni sastāvdaļām. Centrs ir īpaši nozīmīgs posms starp „neaktīvo” un „aktīvo” jaunieši, tā ir vieta, kurā

jauniešiem ar dažādām interesēm un dzīves pieredzi ir pieejama draudzīga, atvērta un atbalstoša vide. Jauniešu centrs sadarbojas ar jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītajām personām (tajā skaitā dažādām pašvaldību institūcijām, jaunatnes organizācijām, kā arī valsts pārvaldes iestādēm).

Jauniešu dome

pašvaldības izveidota, izglītības iestāžu deleģēta jauniešu pārstāvju grupa, kas darbojas saskaņā ar nolikumu, kas sekmē pašvaldības jauniešu sadarbību, pieredzes apmaiņu un iniciatīvas darbā ar jaunatni; piedalās jauniešu interešu un vajadzību izpētē un analizēšanā, izstrādā priekšlikumus pašvaldības jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanai; veicina jauniešu sadarbību ar pašvaldību, citām jauniešu domēm, institūcijām un organizācijām; līdzdarbojas pašvaldības organizētajos pasākumos; izplata informāciju par jauniešiem piedāvātajām iespējām; iesaistās pašvaldības darbā ar jaunatni un tā ietvaros organizētajos pasākumos, projektos un programmās.

Jauniešu līdzdalība

līdzdarbība jaunatnes politikas izstrādē un īstenošanā: iesaistīšanās neformālās izglītības iegūšanā un sniegšanā un veicot brīvprātīgo darbu; darbošanās izglītības iestāžu pašpārvaldēs; projektu un citu iniciatīvu izstrādāšana un īstenošana; piedalīšanās jaunatnes organizāciju, kā arī citu biedrību un nodibinājumu darbībā; iesaistīšanās jaunatnes politiku ietekmējošu valsts un pašvaldību lēmumu pieņemšanas procesā; iesaistīšanās citās aktivitātēs, kas vērstas uz jauniešu līdzdalības veicināšanu jaunatnes politikas izstrādē un īstenošanā.

Jaunatnes organizācija

biedrību un nodibinājumu reģistrā reģistrēta un jaunatnes organizāciju sarakstā ierakstīta biedrība, kas veic darbu ar jaunatni un kuras statūtos viens no noteiktajiem darbības mērķiem ir veicināt jauniešu iniciatīvas un līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, kurā vismaz divas trešdaļas biedru ir bērni un jaunieši vai arī vairākas biedrības, kurās kopā vismaz divas trešdaļas biedru ir bērni un jaunieši un kuras valdē ir nodrošināta jauniešu līdzdalība, un šīs līdzdalības kārtība noteikta biedrības statūtos.

Jaunatnes konsultatīvā padome lietu

pašvaldības veidota padomdevēju institūcija, kas veicina pašvaldības iestāžu un struktūrvienību sadarbību jautājumos, kas attiecas uz jauniešiem; izstrādā un iesniedz pašvaldībai priekšlikumus pašvaldības darbam ar jaunatni un valsts jaunatnes politikas pilnveidei, izstrādā

priekšlikumus jauniešu iesaistīšanai politiskās, ekonomiskās, sociālās un kultūras dzīves, kā arī vides aizsardzības aktivitātēs; izstrādā priekšlikumus jauniešu līdzdalības un iniciatīvu īstenošanas atbalstam; sniedz pašvaldības vadībai ieteikumus par finanšu plānošanu darbam ar jaunatni.

**Jauniešu
brīvprātīgais darbs**

organizēts un uz labas gribas pamata veikts jaunieša fizisks vai intelektuāls bezatlīdzības darbs sabiedrības labā.

**Jaunatnes
speciālists**

lietu

persona, kas plāno un uzrauga darbu ar jaunatni, sadarbojoties ar jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītajām personām, izstrādā priekšlikumus jaunatnes politikas pilnveidei, koordinē informatīvus un izglītojošus pasākumus, projektus un programmas jaunatnes politikas jomā, sekmē jauniešu pilsonisko audzināšanu, veicina jauniešu brīvprātīgo darbu un līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, konsultē jauniešus jaunatnes politikas jomā, tajā skaitā par pasākumu, projektu un programmu izstrādi un īstenošanu, kā arī veicina jauniešu personības attīstību.

**Jaunatnes
darbinieks**

persona, kas veic darbu ar jaunatni, iesaistot jauniešus darbā ar jaunatni īstenošanā un izvērtēšanā; nodrošina aktivitātes un lietderīgā brīvā laika pavadīšanas iespējas jauniešiem vietējā līmenī; līdzdarbojas starptautisko pasākumu un projektu īstenošanā; konsultē jauniešus par viņiem aktuālajām tēmām; nodrošina informācijas pieejamību un apriti par jaunatnes politikas jautājumiem.

**Neformālā izglītība
jaunatnes jomā**

uz jauniešu vajadzībām balstīts, plānots un vadīts process, kas veicina kompetenču attīstību un kuru var īstenot jebkura fiziska vai juridiska persona. Tā ir jebkura ārpus formālās izglītības organizēta jauniešus izglītojoša darbība, kas papildina formālo izglītību, nodrošinot to iemaņu un prasmju apguvi, kas nepieciešamas sociāli un ekonomiski aktīvam pilsonim, kas spēj integrēties sabiedrībā un darba tirgū.

**Skolēnu
pašpārvalde**

izglītības iestādes izglītojamo pašpārvalde ir demokrātiska izglītojamo vēlēta institūcija, kas savā darbā ievēro Pašpārvaldes veidošanas un darbības kārtību, izglītības iestādes nolikumu vai satversmi un iekšējās kārtības noteikumus.

Sociālā atstumtība

process, kura mērķis ir nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajām personām nodrošināt iespējas, pakalpojumus un resursus,

kuri nepieciešami, lai pilnvērtīgi piedalītos sabiedrības ekonomiskā, sociālā un kultūras dzīvē, uzlabojot dzīves līmeni un labklājību, kā arī lielākas līdzdalības iespējas lēmumu pieņemšanā un pieejamību personas pamattiesībām.

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

ES – Eiropas Savienība
IZM – Izglītības un zinātnes ministrija
JIC – Jauniešu iniciatīvu centrs
JD – jaunatnes darbinieks
JLKP – Jaunatnes lietu konsultatīvā padome
JLS – jaunatnes lietu speciālists
NEET – jaunieši, kas nestrādā, nemācās un neapgūst arodu
NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO – nevalstiskās organizācijas
NFI – neformālā izglītība jaunatnes jomā
SMU – skolēnu mācību uzņēmums
SNP – Siguldas novada pašvaldība
SNJC – Siguldas novada Jaunrades centrs
VPD – Valsts Probācijas dienests

IEVADS

Jaunieši ir sabiedrības daļa, bez kuras sabiedrības kā kopienas un pašvaldības, kā sadarbības partnera attīstība un izaugsme ilgtermiņā nav iespējama. Būtiski darbu ar jaunatni organizēt sistemātiski un mērķorientēti. Lai varētu vienoties par formātu, kādā tiek īstenots darbs ar jaunatni, jauniešiem, politikas veidotājiem, lēmumu pieņēmējiem un sabiedrības pārstāvjiem ir būtiski vienoties par jaunatnes politikas mērķiem, uzdevumiem, sasniedzamiem rezultātiem noteiktā laika periodā un finansējumu, kurš nepieciešams, lai definētos mērķus sasniegtu. Jaunatnes politikai novadā ir jābalstās uz vispārātzītiem jaunatnes politikas īstenošanas principiem:

- 1) līdzdalības princips;
- 2) informācijas pieejamības princips;
- 3) vienlīdzīgu iespēju princips;
- 4) jauniešu interešu ievērošanas princips;
- 5) labvēlīgu ekonomisko priekšnosacījumu princips;
- 6) jauniešu integrācijas princips;
- 7) mobilitātes un starptautiskās sadarbības princips.

Pašvaldības uzdevumus, tiesības un pienākumus darbā ar jaunatni nosaka Jaunatnes likums¹ un Brīvprātīgā darba likums². Būtiski ir ņemt vērā valsts līmeņa plānošanas dokumentus, kas nosaka jaunatnes politikas nozares prioritātes³. Valstī šobrīd spēkā ir

¹ Jaunatnes likums <https://likumi.lv/doc.php?id=175920>

² Brīvprātīgā darba likums <https://likumi.lv/ta/id/275061-brivpratiga-darba-likums>

³ Ilgtermiņa konceptuālais dokuments "Latvijas izaugsmes modelis: cilvēks pirmajā vietā" nosaka uz cilvēku centrētu Latvijas izaugsmes modeli. Galvenais izaugsmes resurss ir katra iedzīvotāja zināšanas un gudrība, to prasmīga izmantošana. Mērķis – ikviena cilvēka, tai skaitā jauniešu, dažādu dzīves kvalitātes aspektu paaugstināšana, kas sasniedzams, aktīvi izmantojot iedzīvotāju uzkrāto zināšanu potenciālu.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam izdalīta 4 jomās, kas veido pamatu Latvijas sabiedrības nākotnei: jaunrade, tolerance, sadarbība un līdzdalība (jaunrade – spēja radīt jaunas idejas, rīcības formas vai arī sasaistīt esošās idejas, konceptus, metodes un rīcības jaunā veidā; tolerance paredz visu veidu sociālās atstumtības un diskriminācijas mazināšanu, ieskaitot ienākumu nevienlīdzību, vecuma un dzimuma diskrimināciju darba tirgū, etniskos aizspriedumus un lingvistiskās institucionālās barjeras; sadarbība ir horizontālā un vertikālā starp institūcijām un iedzīvotājiem; līdzdalība – katrs ir atbildīgs par savu rīcību);

Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam (prioritāte "Cilvēka drošumspēja") – jauniešu nodarbinātības veicināšana, kvalitatīvas izglītības nodrošināšana jauniešiem un pieeja neformālās izglītības aktivitātēm, jauniešu līdzdalība un iesaistīšana, jauniešu veselīgā dzīves veida veicināšana, sociālā iekļaušana;

Latvijas nacionālā reformu programma "Eiropa 2020" stratēģijas īstenošanai – arī ietver politikas virzienus un pasākumus jauniešu bezdarba mazināšanai, vispārējās, vidējās profesionālās un augstākās izglītības kvalitātes un pieejamības uzlabošanai, t.sk. pasākums "Eiropa 2020" stratēģijas mērķa attiecībā uz skolu nepabeigušo jauniešu īpatsvara samazināšanu Latvijā, kā arī politikas virzienus un pasākumus nabadzības un sociālās atstumtības, t.sk. jauniešu vidū mazināšanai.

Jaunatnes politikas īstenošanas plāns 2016.–2020.gadam⁴, kura mērķis ir jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošana, panākot saskaņotas jaunatnes politikas īstenošanu un tās koordināciju visos līmeņos, identificējot prioritāros rīcības virzienus un politikas rezultātus. Minētais plāns uzsver globālās sociāli ekonomiskās attīstības tendences, kuras ietekmē jauniešu dzīves kvalitāti jebkurā lielākā vai mazākā apdzīvotā vietā, un tās ir:

- 1) demogrāfiskie izaicinājumi;
- 2) nodarbinātība;
- 3) jaunās tehnoloģijas.

“Eiropas 2020” stratēģijā tiek uzsvērts, cik svarīgi ir izstrādāt un īstenot politikas pasākumus, kas visiem jauniešiem palīdz iegūt prasmes un zināšanas, kuras ir vajadzīgas, lai līdzdarbotos uz zināšanām balstītā ekonomikā un piedalītos sabiedrības dzīvē. Eiropas Savienībā (turpmāk – ES) šobrīd spēkā ir Eiropas Jaunatnes stratēģija 2010.-2018.gadam⁵ un Eiropas Komisijas paziņojums par *Jauniešu iesaistīšanos, saiknes veidošanu un iespēju veicināšanu: jauna ES jaunatnes stratēģija* (turpmāk – ES jaunatnes stratēģija)⁶.

ES jaunatnes stratēģijā 2019.-2027.gadam, kuras mērķis ir risināt esošās un turpmākās problēmas, ar ko saskaras jaunieši visā Eiropā, ir definētas trīs darbību jomas jaunatnes nozarē:

- 1) iesaistīšanās: jauniešu līdzdalības veicināšana demokrātiskajā dzīvē;
- 2) saiknes veidošana: jauniešu apvienošana visā ES un ārpus tās, lai veicinātu brīvprātīgu iesaistīšanos, mācīšanās mobilitāti, solidaritāti un starpkultūru izpratni;
- 3) iespēju veicināšana: veicināt jauniešus uzņemt atbildību par savu dzīvi.

Turpmākajos gados stratēģijai būs šādi mērķi:

- ļaut jauniešiem būt savas dzīves arhitektiem, pilnveidot savu izturētspēju un sniegt viņiem dzīvesprasmes, lai viņi spētu pielāgoties mainīgajai pasaulei;
- mudināt jauniešus kļūt par aktīviem pilsoņiem, Eiropas sabiedrības solidaritātes un pozitīvu pārmaiņu veicinātājiem, iedvesmojoties no ES vērtībām un Eiropas identitātes;
- palīdzēt novērst jauniešu sociālo atstumtību;
- uzlabot politisko lēmumu ietekmi uz jauniešiem ar dialoga palīdzību un risinot viņu vajadzības dažādās nozarēs.

⁴ Jaunatnes politikas īstenošanas plāns 2016.-2020.gadam <https://likumi.lv/ta/id/281546-par-jaunatnes-politikas-istenosanas-planu-2016-2020-gadam>

⁵ Eiropas Jaunatnes stratēģija https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy_en

⁶ Aktuālākais par Eiropas Jaunatnes stratēģiju https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy_en, (apstiprināta 22.05.2018.)

IZSTRĀDES PRINCIPI

Siguldas novada jaunatnes politikas programma 2019.-2021.gadam stratēģiskajā daļā ir definēta jaunatnes politikas vīzija un mērķis, izvirzot attīstības indikatorus un nosakot konkrētas rīcības to īstenošanai. Konkrētu uzdevumu un pasākumu kopums noteikto rīcību īstenošanai ir iekļauts Rīcības plānā.

Siguldas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2038.gadam definē ilgtermiņa redzējumu un prioritātes novada attīstībai, savukārt, Siguldas novada Attīstības programma 2018.-2024.gadam definē vidēja termiņa stratēģiskos uzstādījumus, nosaka rīcības un pasākumus. Siguldas novada jaunatnes politikas programma un rīcību plāns ir instrumenti kopējo novada attīstības stratēģisko mērķu un uzdevumu realizācijai.

Stratēģiskā daļa izstrādāta, ņemot vērā dažāda līmeņa plānošanas dokumentu (1.attēls) analīzi: Siguldas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2038.gadam⁷, Siguldas novada Attīstības programma 2018.-2024.gadam⁸, Siguldas novada Izglītības nozares attīstības stratēģija 2016.-2020.gadam⁹, Siguldas novada Kultūras nozares attīstības stratēģija 2016.-2020.gadam¹⁰ un Siguldas novada Sporta un aktīvās atpūtas stratēģija 2018.-2024.gadam¹¹. Vienlaikus ņemta vērā esošās situācijas analīze¹², kā arī 2018.gada sākumā veiktās Siguldas

⁷ Rīcību virzieni: sevis pilnveidošana katrā dzīves posmā ir ikviena iedzīvotāja un visa novada izaugsmes pamats; tiek popularizēts veselīgs dzīvesveids, sekmēta veselības profilakse; ikvienam ir iespējas realizēt sevi – radoši darboties un garīgi bagātināties; iedzīvotāji ir iesaistīti kultūras procesos, atbilstoši interesēm; ikvienam ir iespējas nodarboties ar sportu atbilstoši interesēm, tiek popularizēts veselīgs dzīvesveids; tiek uzturēts sociālais dialogs, iedzīvotāji ir informēti, iesaistās pašvaldības attīstības plānošanā un nozīmīgu lēmumu pieņemšanas procesā; iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes nodrošināšana, motivējot un sniedzot atbalstu, veidojot izpratni par uzņēmējdarbības lomu novada attīstībā.

⁸ U2 Īstenot novadā jaunatnes politiku: R.5. Jaunatnes politikas plānošana un īstenošana; R.6. Jauniešu iniciatīvu centra “Mērķis” jaunu telpu iekārtošana un materiāltehniskās bāzes pilnveidošana; R.7. Brīvprātīgā darba popularizēšana un īstenošana. U28 Veidot sociālo dialogu un veicināt iedzīvotāju informētības līmeņa paaugstināšanu.

⁹ U.13. Veicināt un atbalstīt jauniešu neformālo izglītību: R.56. Izstrādāt pašvaldības līmeņa plānošanas dokumentu jaunatnes politikai un darbam ar jaunatni, kurā iekļauts darbā ar jaunatni iesaistīto organizāciju sadarbības modelis; R.57. Veicināt Siguldas Jauniešu Domes izveidošanos un koordinēt tās darbību; R.58. Veicināt jauniešu pašiniciatīvu veidošanos un iesaistīšanos novada sabiedriskajās aktivitātēs, izveidot un realizēt sistēmu jauniešu iniciatīvu projektu atbalstam; R.59. Izstrādāt sistēmu brīvprātīgo piesaistei novada pasākumu atbalstam un jauniešu izaugsmei (atbilst Siguldas novada Kultūras nozares attīstības stratēģijas U.6. (R.33); R.60. Atbalstīt multimediju telpas izveidošanu kā platformu novada jauniešu radošajām iniciatīvām.

¹⁰ R.2. Sadarbībā ar sporta, izglītības un tūrisma nozarēm veidot līdzsvarotu, saskaņotu Siguldas novada pasākumu plānu. R.10. Integrēt kultūras norises citu nozaru pasākumos, veidojot starpdisciplināras pasākumu programmas. R.32. Izstrādāt vadlīnijas un rīcības plānu brīvprātīgo palīgu piesaistei novada kultūras pasākumu organizēšanā.

¹¹ R6. Atbalstīt bērnu un jauniešu mācību-treniņu procesu interešu izglītībā sportā izglītības iestādes un biedrībās; R9. Atbalstīt bērnu un jauniešu nometņu norisi; R14. Nodrošināt bezmaksas aktīva un veselīga brīvā laika pavadīšanas iespējas.

¹² Tai skaitā 2009.gada Bērnu, ģimenes un sabiedrības integrācijas lietu ministrijas izstrādātos metodiskos rādītājus “Vispārējie rādītāji darba ar jaunatni vērtēšanai pašvaldībās” darbam ar jauniešiem Siguldas novadā.

novada jauniešu aptaujas rezultāti, kas tika organizēta Siguldas novada jaunatnes politikas programmas 2019.-2021.gadam izstrādes laikā, JLKP priekšlikumi un secinājumi, jauniešu un sabiedrības iesaistes pasākumu rezultāti.

1.attēls. Siguldas novada pašvaldības plānošanas dokumentu hierarhija

Siguldas novada jaunatnes politikas programmas 2019.-2021.gadam izstrādē ir ņemti vērā šodienas un nākotnes izaicinājumi, lai pilnvērtīgi plānotu un veiktu darbu ar jaunatni Siguldas novadā. Siguldas novada jaunatnes politikas programma 2019.-2021. gadam ir pirmais jaunatnes politikas plānošanas dokuments novadā. Tas balstīts uz 5 rīcības virzieniem, kuri sasaucas ar valsts līmeņa jaunatnes politikas plānošanu: līdzdalība; izglītība un apmācība; sociālā iekļaušana; uzņēmējdarbība un nodarbinātība; veselība.

Siguldas novada jaunatnes politikas plānošanas dokumenta izstrādes mērķis ir koncentrēti politisku uzstādījumu kopumi vēlamajām situācijas pārmaiņām plānošanas periodā, kas ir pamatā veicamo darbību (uzdevumu) identificēšanai. Siguldas novada jaunatnes politikas programma 2019.-2021.gadam būs pamats sistēmiska un plānveida darba ar jaunatni organizēšanai, veicinot noteikto mērķu sasniegšanu.

SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA PROGRAMMAS IZSTRĀDĒ

Siguldas novada Jaunatnes politikas programmas 2019.-2021.gadam visos izstrādes posmos notika sabiedrības un jaunatnes jomas ekspertu iesaistīšana. Tika īstenoti šādi līdzdalības pasākumi:

- 2017.gada 6.septembrī notika pasākums “Kafija ar politiķiem”, kas vienkopus pulcēja 27 jauniešus un politikas veidotājus. Pasākuma tēma: jaunatnes jomas izvērtējums pašvaldībā;
- Jauniešu aptauja – izstrādāta jauniešu aptauja saskaņā ar nozīmīgākajiem rīcības virzieniem. Aptauja tika izplatīta elektroniski 2017.gada septembrī – decembrī. Atbildes sniedza vairāk nekā 500 dažāda vecuma jaunieši. Anketas izstrādē un aptaujas datu analīzē tika iesaistīti jaunatnes jomas pētnieki un speciālisti;
- 2018.gada sākumā tika sagatavoti “Vispārējie rādītāji darbam ar jaunatni izvērtēšanai pašvaldībā”. Sagatavošanas procesā tika piesaistīti jaunatnes jomas eksperti;
- 2018.gada 23.aprīlī notika pasākums “Kafija ar politiķiem”, kas kopā pulcēja 35 jauniešus no visa novada un politikas veidotājus ar mērķi vienoties par jaunatnes politikas Siguldas novadā prioritātēm un atbalstāmajiem pasākumiem 2019.-2021.gadā;
- 2018.gada maijā-jūnijā notika Siguldas novada Jaunatnes politikas programmas 2019.-2021.gadam sabiedriskā apspriešana interneta vidē. Sabiedriskajā apspriešanā piedalījās 47 Siguldas novada iedzīvotāji. Tika saņemti un izvērtēti, t.sk. daļēji iekļauti dokumenta gala redakcijā, vairāk kā 40 priekšlikumi;
- 2018.gada maijā notika 4 jauniešu fokusgrupas Morē un Siguldā, kurās piedalījās 100 dalībnieki, lai padziļināti diskutētu par Siguldas novada Jaunatnes politikas programmas 2019.-2021.gadam projektu pirms tā iesniegšanas JLKP;
- 2018.gada maijā saskaņā ar Siguldas novada pašvaldības domes lēmumu tika izveidota JLKP, kuras viens no pirmajiem uzdevumiem bija vienoties par Siguldas novada Jaunatnes politikas programmas 2019.-2021.gadam gala redakciju pirms tās iesniegšanas SNP domē. JLKP sastāvā darbojas 15 cilvēki.

JAUNATNES POLITIKAS VĪZIJA, MĒRĶI UN RĪCĪBAS VIRZIENI

Mērķi un vīzijas izriet no jaunatnes politikas plānošanas dokumentiem gan nacionālā, gan Eiropas Savienības līmenī, kā arī ievēroti starptautiska mēroga pamatprincipi jaunatnes jomas pilnveidošanā un attīstīšanā. Papildus minētajam, Siguldas novada jaunatnes politikas ilgtermiņa plānošana tiek īstenota sasaistē ar pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem. Sabiedrības līdzdalība ir būtiska plānošanas dokumenta izstrādē, un izmantojot dažādas līdzdalības platformas, kā, piemēram, JLKP, iedzīvotāju aptaujas un darba grupās veiktās diskusijas.

Siguldas novada jaunatnes politikas **vīzija** ir jauniešiem draudzīgs novads, kurā dzīvo aktīvi savas dzīves kvalitātes un novada attīstībā ieinteresēti jaunieši.

Siguldas novada jaunatnes politikas **mērķis** ir uzlabot jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem, kas dzīvo, mācās vai strādā Siguldas novadā, dzīves kvalitāti, veicinot viņu iniciatīvas, darba tikumu un patriotismu, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, kā arī atbalstot darbu ar jaunatni.

Siguldas novada Jaunatnes politikas programmā 2019.-2021.gadam ir noteikti 5 rīcības virzieni, 9 uzdevumi un 15 pasākumi, kas sekmēs Siguldas novada Jaunatnes politikas attīstības indikatoru sasniegšanu:

- 1) 25% jauniešu vērtējums par to, vai viņiem ir iespējams ietekmēt pašvaldības lēmumus, ir pozitīvs;
- 2) 40% jauniešu, kas mācās, strādā vai dzīvo Siguldas novadā, ir iesaistījušies brīvprātīgajā darbā.

Šo attīstības indikatoru sasniegšana ir īstenojama, izveidojot, attīstot un nostiprinot darbam ar jaunatni bāzes modeli pašvaldībā (Pielikums Nr.1), tāpēc būtiski uzsvērt, ka mērķu sasniegšana un bāzes modeļa izveide pašvaldībā ir viens no otra savstarpēji atkarīgi attīstības procesi un sasniedzamais rezultāts ir **kopdarbs**.

Darba ar jauniešiem Siguldas novadā nostiprināšanai ir jāklūst par vienu no pašvaldības prioritātēm, jo, veiksmīgi realizējot jaunatnes politikas rīcības programmu, palielināsies to Siguldas novada jauniešu skaits, kuri atgriezīsies novadā ar savu intelektuālo kapacitāti, veicinot novada kopējo labklājību, radot jaunas darba vietas un palielinot novada iedzīvotāju skaitu. Plānotās aktivitātes veicinās arī jauniešu sabiedrisko un politisko iesaisti, sociālo iekļaušanos, kā arī uzņēmējdarbības attīstību, veselīga dzīvesveida un labklājības paaugstināšanos. Siguldas novads būs draudzīgāka un pievilcīgāka vieta, kurā jauniešiem būtu iespēja lietderīgi pavadīt brīvo laiku, kur jaunieši vēlētos dibināt ģimeni, radīt inovatīvus uzņēmumus un izvēlētos Siguldas novadu par savu dzīvesvietu.

Lai sasniegtu jaunatnes politikas mērķus Siguldas novadā, rīcības virzieni ir definēti saskaņā ar “Jaunatnes politikas pamatnostādnes 2015.-2020.gadam”:

- 1) līdzdalība;
- 2) izglītība un apmācība;
- 3) sociālā iekļaušana;
- 4) nodarbinātība un uzņēmējdarbība;
- 5) veselība un labklājība.

Uzdevumu definēšanā ir ievēroti valsts jaunatnes politikas pamatprincipi:

- 1) līdzdalības princips — nodrošināt jauniešiem iespēju iesaistīties jaunatnes politiku ietekmējošu lēmumu apspriešanā pirms to pieņemšanas;
- 2) informācijas pieejamības princips — sekmēt jauniešu nodrošināšanu ar viņu attīstības vajadzībām atbilstošu informāciju;
- 3) vienlīdzīgu iespēju princips — nodrošināt jauniešiem iespēju bez jebkādas diskriminācijas aktīvi piedalīties sabiedriskās, politiskās, kultūras un ekonomiskās dzīves aktivitātēs;
- 4) jauniešu interešu ievērošanas princips — risinot ar jaunatni saistītus jautājumus, izvērtēt jauniešu intereses, tiesības, vajadzības un iespējas;
- 5) labvēlīgu ekonomisko priekšnosacījumu princips — veicināt tādu apstākļu veidošanos, kuros jauniešiem ir iespēja būt ekonomiski patstāvīgiem Latvijas iedzīvotājiem;
- 6) jauniešu integrācijas princips — veicināt starpkultūru dialogu visos jaunatnes politikas izstrādes un īstenošanas posmos;
- 7) mobilitātes un starptautiskās sadarbības princips — nodrošināt jauniešiem iespēju būt mobiliem, apgūt zināšanas un prasmes ārpus viņu dzīvesvietas un veicināt citu valstu ieteikumu, kā arī labās prakses apmaiņu un ieviešanu Latvijas jaunatnes politikā.

Turpmākajās nodaļās pārskats par esošo situāciju Siguldas novadā, izvirzot priekšlikumus darbam ar jaunatni organizēšanai un īstenošanai novadā laika periodā no 2019. līdz 2021.gadam. Katru gadu tiks izstrādāts rīcības plāns, lai pašvaldība pēc iespējas precīzāk strādātu, ievērojot jauniešu aktuālās vajadzības.

1. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

2017.gadā Siguldas novadā deklarēti 2 307 jaunieši vecumā no 13 līdz 25 gadiem, kas ir 13.3% no kopējā iedzīvotāju skaita. (Pielikums Nr. 2) Pēdējo sešu gadu laikā jauniešu skaits novadā samazinājies par 519 personām jeb 18%. Vidēji gadā jauniešu skaits samazinās par aptuveni 100 personām. Būtiski pievērst uzmanību kopējai situācijai valstī, respektīvi, 2017.gada sākumā Latvijā dzīvoja 250 741 jaunietis, un tas ir gandrīz uz pusi mazāk nekā 1990.gadā, kad Latvijā dzīvoja 480 600 jauniešu. Visstraujāk jauniešu skaits valstī samazinājies tieši pēdējo 10 gadu laikā – laika periodā no 2007. līdz 2017.gadam jauniešu skaits samazinājies par 178 262 personām. Nedaudz atšķirīga ir situācija reģionālā un pašvaldību aspektā, tāpēc ir būtiski veikt datu apkopojumu un analīzi katrā pašvaldībā, lai izstrādājot jaunatnes politikas plānošanas dokumentu, tam būtu sasaiste ar vietējām vajadzībām un aktualitātēm.

Siguldas novadā pēdējo sešu gadu periodā visbūtiskāk samazinājies jauniešu skaits vecumā no 18 līdz 21 gadam – samazinājums par 35%. Šis samazinājums saistīts ar to, ka, iestājoties pilngadībai, kas vienlaikus ir saistīts ar vidusskolas absolvēšanu, jaunieši dodas ārpus novada, lai turpinātu mācību, studiju vai darba gaitas. Nepilngadīgo jauniešu skaits samazinājies tikai par 6%, savukārt vecumā no 22 līdz 25 gadiem – par 13%.

Tai pat laikā – statistikas dati liecina, ka dabiskais pieaugums novadā ir pozitīvs (dzimušo skaits pārsniedz mirušo skaitu), un arī migrācijas saldo sešu gadu periodā no 2012. līdz 2017.gadam kopumā ir pozitīvs (iebraukušo skaits pārsniedz izbraukušo skaitu). Ar katru gadu samazinās skolas vecuma jauniešu skaits, kuri dzīvo Siguldas novadā, bet mācās citā novadā, un prognozējamais skolēnu skaits kopumā Siguldas novada skolās ir ar pieaugošu tendenci.¹³ Tātad – jauniešu skaita samazinājumu nosaka jauniešu pārcelšanās uz citām apdzīvotām vietām pēc 18 gadu vecuma sasniegšanas, nevis dzimstības mazināšanās. Kā arī dzimstības rādītāji pēdējo sešu gadu laika periodā ir pat pieaugoši, attiecīgi pieaugošs ir arī bērnu kopskaits novadā (un vienlaikus samazinās arī novada iedzīvotāju vidējais vecums (no 39,5 gadiem 2012.gadā līdz 39,1 gadam 2017.gadā). Būtiskākais izaicinājums pašvaldībai saistīts ar spēju vismaz daļu no aizbraukušajiem jauniešiem piesaistīt uz dzīvi novadā vēlākos vecumos.

64% novada jauniešu dzīvo Siguldas pilsētā, bet 36% – novada pagastos. Pēdējo sešu gadu periodā jauniešu īpatsvars pilsētā un pagastos nav būtiski mainījies. Tāpat novērojams, ka jauniešu skaita samazinājums pilsētā un pagastos ir aptuveni līdzīgs – Siguldas pilsētā dzīvojošo jauniešu skaits samazinājies par 18%, bet pagastos dzīvojošo skaits samazinājies par 19%.

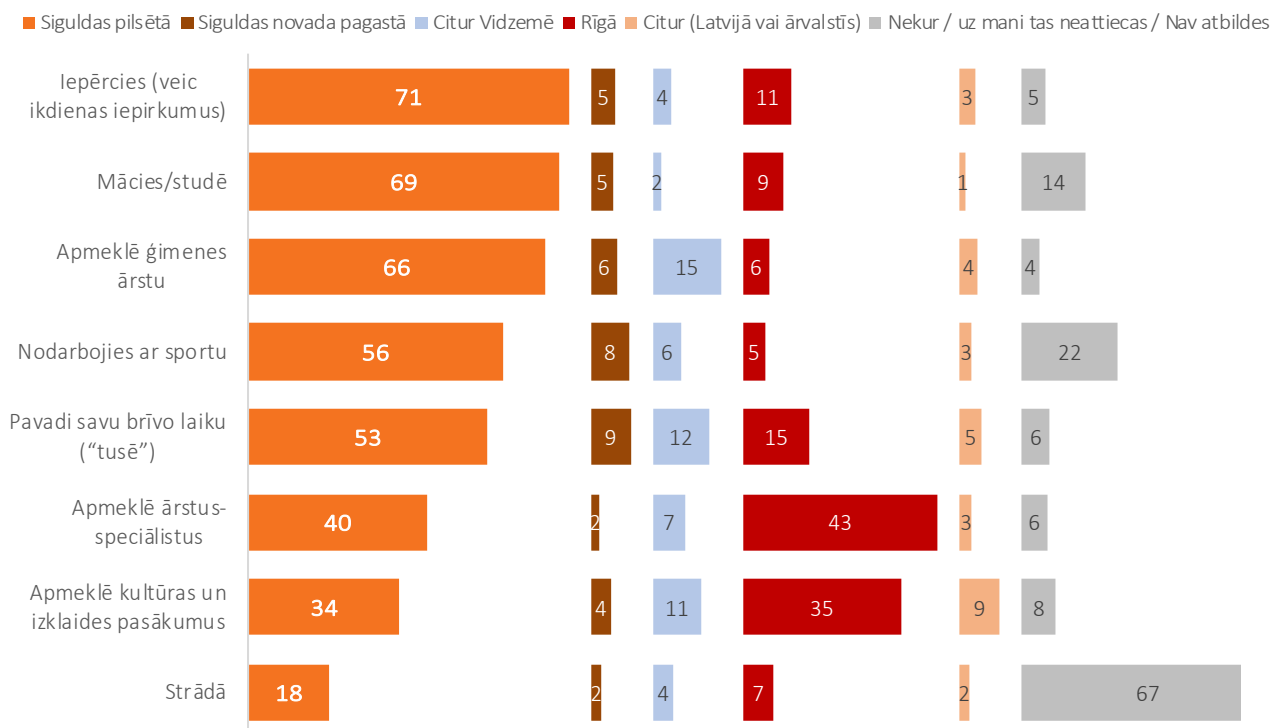
¹³ Siguldas novada Izglītības nozares attīstības stratēģija 2016.-2020.gadam.

6.tabula

Siguldas novadā dzīvojošo jauniešu ikdienas mobilitāte

(%; visi respondenti, n=534)

Datu avots: Siguldas novada jauniešu aptauja 2018. gadā

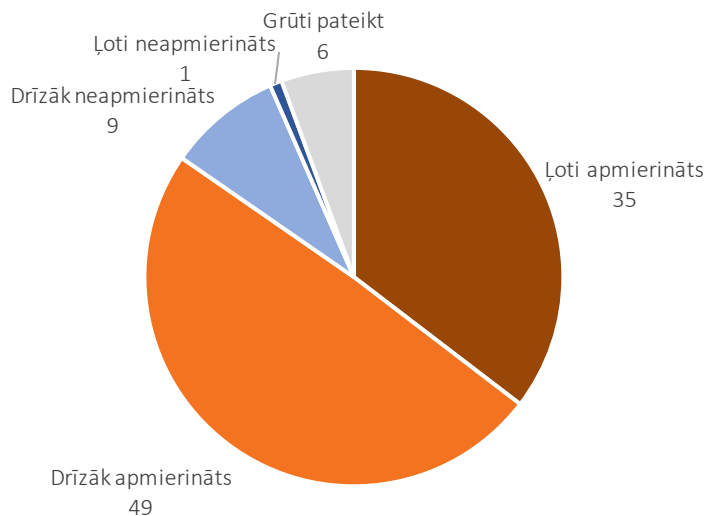
Ikdienas aktivitātes vairākumam Siguldas novada jauniešu notiek Siguldas pilsētā. Tajā pašā laikā novērojams, ka kultūras un izklaides pasākumi un ārstu-speciālistu apmeklējumi ir tās aktivitātes, kurās būtisks Siguldas "konkurents" ir Rīga (35% jauniešu dodas uz galvaspilsētu baudīt kultūras un izklaides pasākumus, 43% – apmeklēt ārstus-speciālistus nepieciešamības gadījumā). Citas apdzīvotas vietas Vidzemē Siguldai ir nelieli "konkurenti" – 15% jauniešu ģimenes ārstu apmeklē ārpus Siguldas novada, 12% – pavada brīvo laiku un 11% apmeklē kultūras un izklaides pasākumus (jāuzsver, ka daļa no šiem jauniešiem ir tie, kuri Siguldā mācās, bet ikdienā dzīvo ārpus Siguldas novada). Novērojams arī, ka tie jaunieši, kuri strādā, visbiežāk ir nodarbināti Siguldas novadā, bet uz Rīgu vai citu apdzīvoto vietu Vidzemes reģionā dodas tikai 11% jauniešu (tātad – ikdienas mobilitāte no Siguldas uz citām apdzīvotām vietām jauniešu mērķa grupā ir neliela).

Absolūtais vairākums aptaujāto (84%) Siguldas novada jauniešu ir apmierināti ar Siguldu kā vietu, kur dzīvot, strādāt un pavadīt brīvo laiku. Neapmierināto īpatsvars ir tikai 10%. Neapmierināti salīdzinoši biežāk ir jaunieši vecumā no 21 līdz 30 gadiem.

7.tabula

Jauniešu apmierinātība ar Siguldas novadu kā vietu, kur dzīvot, strādāt, pavadīt brīvo laiku
(%; visi respondenti, n=534)

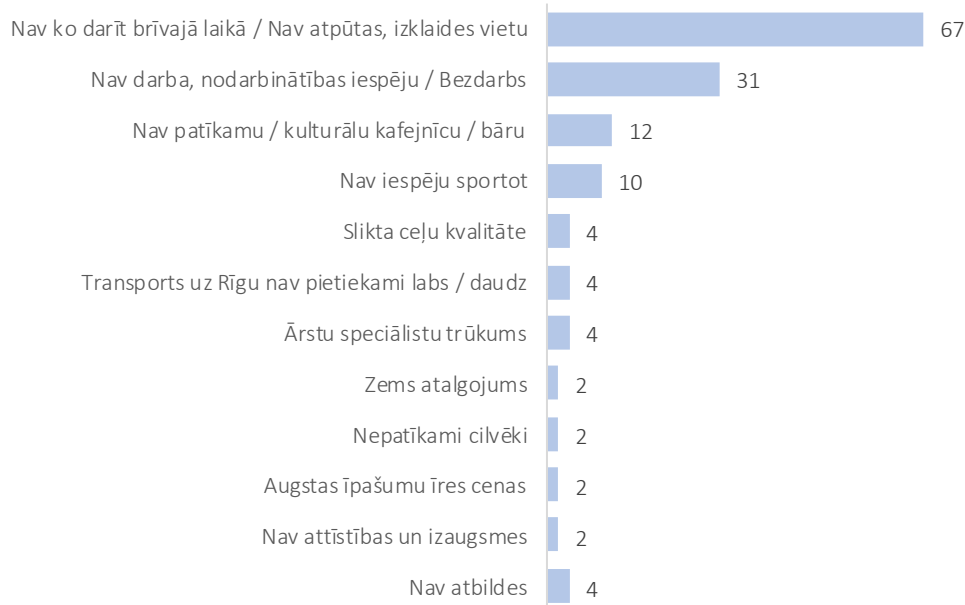
Datu avots: Siguldas novada jauniešu aptauja 2018. gadā

Visbiežāk norādītais neapmierinātības iemesls ir atpūtas un izklaides iespēju trūkums (67%), tāpat salīdzinoši bieži tiek norādīts uz nodarbinātības iespēju trūkumu (31%). (8.tabula)

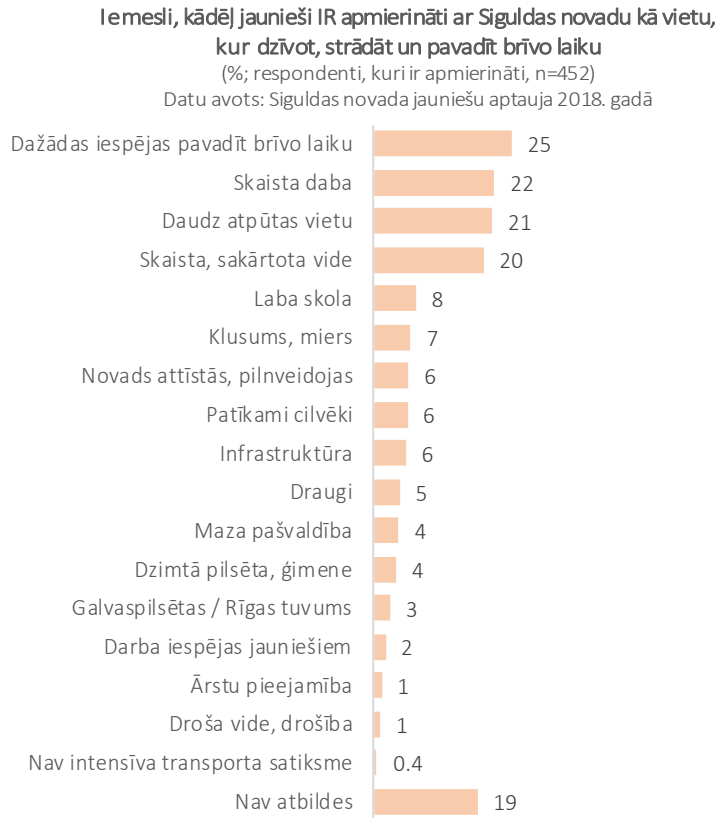
8.tabula

Iemesli, kādēļ jaunieši NAV apmierināti ar Siguldas novadu
kā vietu, kur dzīvot, strādāt un pavadīt brīvo laiku
(%; respondenti, kuri nav apmierināti, n=52)
Datu avots: Siguldas novada jauniešu aptauja 2018. gadā

Tajā pašā laikā arī pozitīvā Siguldas novērtējuma pamatojumi saistīti ar iespējām pavadīt brīvo laiku – 25% to norāda kā iemeslu apmierinātībai ar dzīvi novadā, vēl 21% norāda, ka ir daudz atpūtas vietu. Aptuveni katrs piektais no apmierinātajiem respondentiem kā pamatojumu min skaisto dabu un sakārtoto vidi. (9.tabula)

9.tabula

Kopumā jauniešu sniegtie vērtējumi liecina, ka Siguldas novada pievilcība galvenokārt tiek saskatīta sakārtotajā pilsētvidē un dabas vidē, savukārt, kritizētas tiek ierobežotās brīvā laika pavadīšanas un nodarbinātības iespējas. Ievērojot iepriekš minēto, var secināt, ka Siguldas novadā esošās brīvā laika pavadīšanas iespējas ir lielas, tomēr var pieņemt, ka jauniešiem ir vēl daudzas citas intereses, kuras pašvaldība, iespējams, nav apzinājusi. Otrkārt, jaunatnes politikas īstenošana novadā ir veikta kādas citas jomas attīstības ietvaros, kas nav bijusi pietiekama, lai veiktu jauniešu vajadzību apzināšanu un radītu aktuālu piedāvājumu. Svarīgi uzsvērt to, ka jaunatnes politikas viens no nozīmīgākajiem aspektiem ir līdzdalība, šajā kontekstā brīvprātīgais darbs, skolēnu pašpārvaldes, jaunatnes organizācijas, neformālās iniciatīvu grupas, jauniešu dome, dalība SNP domes sēdēs, strukturētais dialogs u.c. līdzdalības formas, kas veicina jauniešu iesaisti novada sabiedriskajā dzīvē un sniedz prasmes un iemaņas paziņot par savām vajadzībām un aktualitātēm SNP, kā arī piedalīties šī piedāvājuma veidošanā, ne tikai saņemšanā.

Vairākums Siguldas novada jauniešu ir piedalījušies skolas pasākumos (74%) un kultūras pasākumos (60%). Aptuveni puse – arī izglītības interešu pulciņos (51%). Aptuveni katrs trešais jauniešs brīvprātīgā darba aktivitātēs, vides sakopšanas talkās, labdarības pasākumos. Tajā pašā laikā novērojams, ka Siguldas jauniešu aktivitāte ir izteikti zemāka nekā Latvijas

vidējie rādītāji. Īpaši attiecībā uz jauniešu dalību kultūras pasākumos (Siguldā 60%, Latvijā – 89%), brīvprātīgajā darbā (attiecīgi – 31% un 61%), vides sakopšanas talkās (30% un 61%), labdarības pasākumos (28% un 44%). Sabiedriski aktīvāki ir jaunieši vecumā no 12 līdz 15 gadiem, vidējo izglītību iegūstošie, savukārt, izteikti neaktīvāki ir jaunieši vecumā no 21 līdz 30 gadiem, studējošie.

Par jauniešu iespējām izglītībā, brīvajā laikā, nodarbinātībā u.c. Siguldas novada jaunieši informāciju visbiežāk iegūst no draugiem un paziņām (84%), kā arī sociālajos tīklos (69%). Populāri informācijas kanāli un avoti ir arī skola/augstskola (54%), plašsaziņas līdzekļi (44%) un vecāki (43%). Izteikti populārs informācijas avots ir arī Siguldas novada pašvaldības tīmekļa vietne (38%).

1.1. LĪDZDALĪBA

Līdzdalības princips ir viens no būtiskākajiem jaunatnes politikas attīstības principiem. Svarīgi ir nodrošināt jauniešiem iespēju iesaistīties jaunatnes politiku ietekmējošu lēmumu apspriešanā pirms to pieņemšanas. Jaunatnes likums nosaka pašvaldības kompetenci jaunatnes politikas nozarē, tomēr nacionālā līmenī nav vienojoša institucionālā ietvara, kāda ir labā prakse šo kompetenču īstenošanā, tāpēc jāatzīst, ka pašvaldības veido individuālu pieeju savam konkrētajam novadam, aktuālajai situācijai un izvirzītajiem mērķiem.

Abu pašvaldības vēlēšanās kandidējušo spēku priekšvēlēšanu programmās 2017.gadā ir iekļauti vairāki punkti par jauniešu līdzdalību, tomēr Siguldas novada pašvaldību vēlēšanās jauniešu kandidātu skaits ir neliels (2 kandidāti vecumā no 21 līdz 30 gadiem no 35 kandidātiem). Siguldas novada pašvaldības domē nav ievēlēts neviens jaunietis.

Pašvaldība ir īstenojusi pasākumus sabiedrības līdzdalības sekmēšanai. Ilgstoša tradīcija ir akcija “Dāvini ideju domei”, ikgadējās pašvaldības darbinieku tikšanās ar iedzīvotājiem, tai skaitā atsevišķa tikšanās ar jauniešiem. JIC “Mērķis” ir rīkojis jauniešu forumus (pēdējais bija 2015.gadā). Pēdējos 2 gados ir notikuši arī vairāki jauniešu un politikas veidotāju pasākumi, kas saistīti ar Eiropas Savienības neformālās izglītības programmas “Erasmus+: Jaunatne darbībā” ietvaros īstenoto projektu “Domā Domas Domē” (3D) – 2017.gada 6.septembrī un 2018.gada 23.aprīlī “Kafija ar politiķiem”, tikšanās neformālā gaisotnē, apmācības par līdzdalības tematiku, argumentāciju, NVO darbu un citām. Tomēr jāatzīst, ka Siguldas novadā jauniešu līdzdalības jomā nav izveidojušās jauniešu līdzdalības tradīcijas un ir būtiski jauniešu līdzdalības pasākumiem pievērst īpašu uzmanību. Siguldas novadā līdz 2017.gadam nav notikusi mērķtiecīga un ilgtermiņa jauniešu līdzdalības veicināšana, vienlaikus institūcijas un struktūras jauniešu līdzdalībai kā, piemēram, jauniešu dome, jaunatnes lietu konsultatīvā padome, jaunatnes lietu komisija ir darbojušās ar pārtraukumiem kopš 2004.gada. Novadā nepieciešams uzlabot informācijas pieejamību par jauniešu līdzdalības aktivitātēm un iespējām, kā arī vairāk izmantot jauniešiem draudzīgus informācijas kanālus. Ar 2017.gadu ir īstenoti vairāki pasākumi jauniešu līdzdalības struktūru izveidē. Kopš 2018.gada 30.maija Siguldas novadā darbu ir uzsākusi Jaunatnes lietu konsultatīvā padome, tiek diskutēts par Jauniešu domes veidošanu.

Pašvaldība sniedz atbalstu jauniešu iniciatīvām, tomēr svarīgi ir plānot šo atbalstu ilgtermiņā un atbilstoši jauniešu aktuālajām vajadzībām. 2016.gadā Siguldas novada pašvaldība rīkoja “Jauniešu iniciatīvu projektu konkurss”, kura mērķis bija finansiāli atbalstīt jauniešu iniciatīvas, kas veicina jauniešu iekļaušanos novada kultūras, sporta un izglītības procesos, sekmējot viņu fiziskās aktivitātes, vērtīborientāciju un aktīvu līdzdalību sabiedrībā. Atbalstu saņēma 5 projekti par kopējo atbalsta summu 1000 *euro*. Arī “Siguldas novada Izglītības nozares attīstības stratēģija 2016.–2020. gadam” paredz “izveidot un realizēt sistēmu jauniešu iniciatīvu projektu atbalstam”.

Pašvaldība līdzfinansē bērnu un jauniešu nometnes. 2018.gadā un 2017.gadā tika piešķirts līdzfinansējums 10 nometnēm, 2016.gadā 15 nometnēm ar kopējo finansējumu 7000 *euro* katru gadu. Kopš 2017.gada SNP ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu īsteno projektu Nr.9.2.4.2/16/I/018 “Esi vesels Siguldas novadā!”, kura ietvaros katru gadu tiek organizētas 7 nometnes. Ik gadu tiek organizēts konkurss jaunajām māmiņām “Māmiņa. Siguldiete. Uzņēmēja”, kur jaunās uzņēmējas var pretendēt uz līdzfinansējumu līdz 2000 *euro*. Novada vispārīglītojošās skolas organizē ēnu dienas un karjeras dienas sadarbībā ar novada uzņēmējiem, lai sniegtu iespēju skolēniem iepazīt dažādas profesijas. Siguldas novadā bērni un jaunieši bez maksas var apmeklēt ap 100 interešu izglītības pulciņiem, pieejamas bezmaksas nodarbības Siguldas Sporta centra peldbaseinā, kā arī Siguldā pirmsskolas un skolas vecuma bērniem, novada izglītības iestāžu audzēkņiem, bez maksas pieejama distanču slēpošana *Fischer* Slēpošanas centrā.

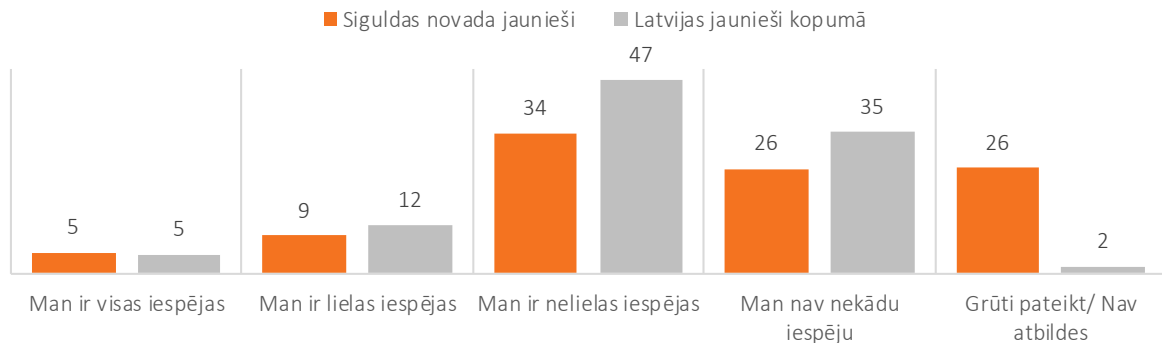
JIC “Mērķis” atbalsta jauniešu iniciatīvu grupu darbību, galvenokārt, piešķirot telpas to darbībai. Pieredze rāda, ka līdzšinējais atbalsts nav bijis pietiekams, tāpēc grupas darbojas salīdzinoši īslaicīgi. JIC “Mērķis” jau šobrīd sniedz atbalstu skolēnu pašpārvalžu attīstībai – nodrošinot apmācības un pieredzes apmaiņas pasākumus. Lai arī jauniešu vidū interese par līdzdalības iespējām novadā ir, šis darbs ir uzsākts salīdzinoši nesēn, šobrīd pārāgri vērtēt jau uzsāktu aktivitāšu sasniegumus, kā arī ilgtermiņa līdzdalības platformas.

Siguldas novada pašvaldībā nav jaunatnes organizāciju, kas ir viena no līdzdalības izpausmes formām. Tajā pašā laikā pašvaldība sniedz atbalstu un attīsta sadarbību ar NVO, kas strādā ar jauniešiem. Līdz šim īstenotā sadarbība un tās pozitīvie sasniegumi apliecina, ka šis darbs ir jāturpina. Pašvaldība, piemēram, sadarbojas ar sporta organizācijām, lai veicinātu veselīgu dzīvesveidu, kā arī ar biedrību “Cerību spārni”, kas strādā ar ģimenēm, kurās ir bērni un jaunieši ar invaliditāti, un aizstāv to intereses. 2017.gadā Siguldā darbu uzsāka biedrība “Piedzīvojumu Garāža”, tika attīstīta sadarbība ar biedrību “Jaunatnes līderu koalīcija”, “GoBeyond” un citām. Notiek sagatavošanas darbi citu ar jaunatni saistītu biedrību izveidē un reģistrācijā, atbalstot jauniešu interesi veidot un attīstīt pašu jauniešu veidotu NVO darbību.

Jauniešu vērtējums par to, vai viņiem ir iespējams ietekmēt pašvaldības pieņemtos lēmumus, salīdzinot ar Latvijas vidējo rādītāju, ir samērā zems – 26% respondentu uzskata, ka viņiem nav nekādu iespēju, un 34%, ka viņiem ir nelielas iespējas. Un tikai 17% respondentu norāda, ka viņiem ir iespējams ietekmēt pašvaldības lēmumus.

10.tabula

Jauniešu vērtējums par iespējām ietekmēt pašvaldības pieņemtos lēmumus
 (%; (1) visi respondenti Siguldā, n=534, (2) visi respondenti Latvijā (2015.g.), n=1006)
 Datu avots: Siguldas novada jauniešu aptauja 2018. gadā & Latvijas jauniešu aptauja 2015. gadā

To, ka pašvaldības lēmumus ir iespējams ietekmēt, biežāk apgalvojuši tie, kuriem ir augstākā akadēmiskā izglītība, savukārt, kritiskus vērtējumus biežāk snieguši jaunieši vecumā no 16 līdz 20 gadiem, vidējo izglītību iegūstošie un augstāko profesionālo izglītību iegūstošie. Jāpiebilst arī, ka izteikti kritiski ir to jauniešu viedoklis, kuri plāno pārcelties uz dzīvi ārpus Siguldas novada, šajā mērķa grupā 81% jauniešu novērtē, ka viņiem nav iespēju ietekmēt pašvaldības lēmumus. Tāpat jauniešu vērtējumi par iespējām ietekmēt pašvaldības lēmumus neuzrāda savstarpējo sakarību ar pašu jauniešu sabiedrisko aktivitāti – kā neaktīvo, tā ļoti aktīvo jauniešu vērtējumi ir vienlīdz kritiski. Tas tikai apliecina, ka nepieciešams veikt daudzveidīgus pasākumus jauniešu līdzdalības veicināšanai, maksimāli aptverot dažādas mērķa grupas jauniešu vidū – pēc vecuma, dzīves un mācību vietas, interesēm.

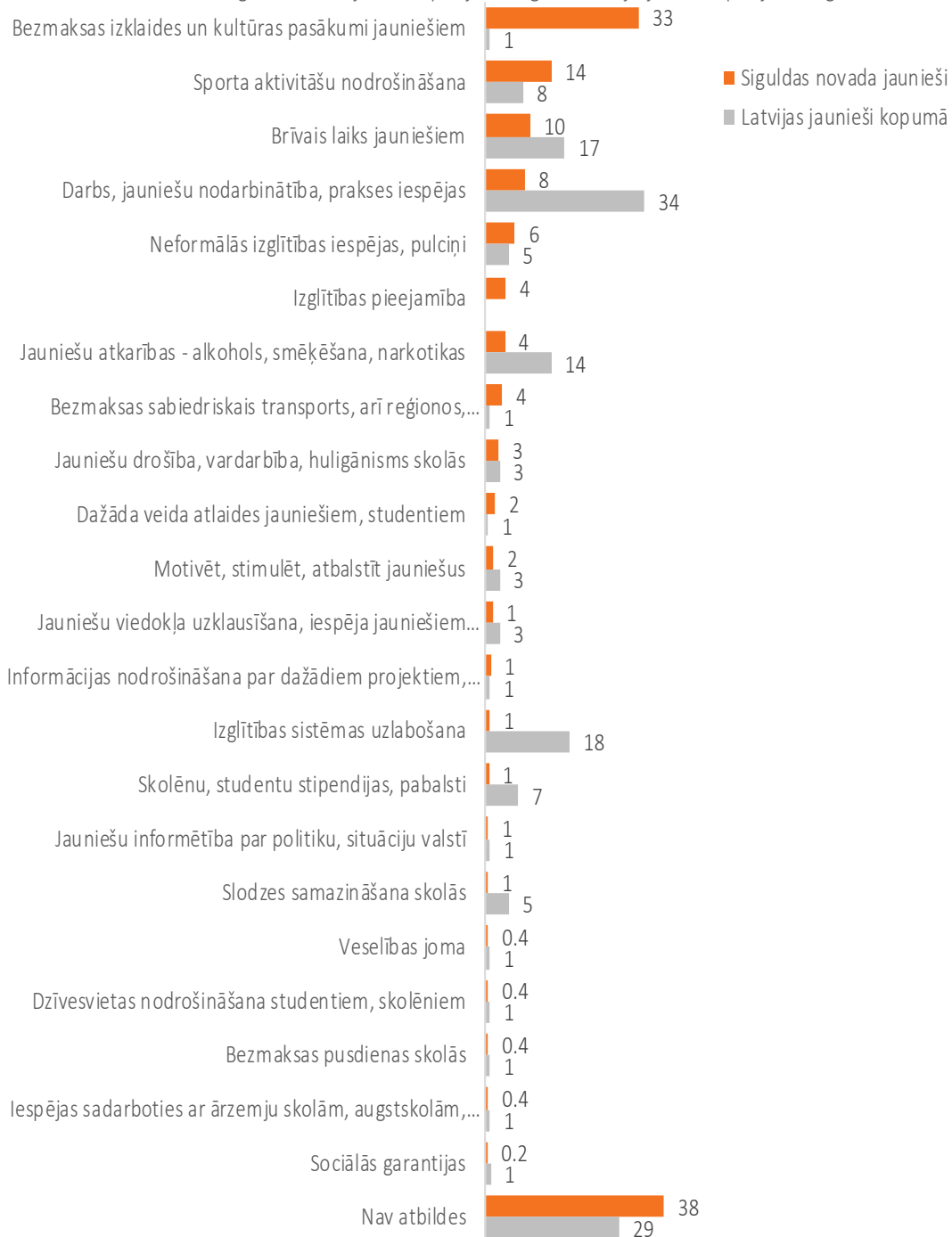
Aptaujas rezultāti par to, kas ir jauniešiem aktuālākie jautājumi un problēmas Latvijas Jaunatnes padomes 2015.gada veiktajā pētījumā “Jauniešu politiskā līdzdalība Latvijā: situācijas raksturojums un līdzdalības faktoru (determinantu) analīze”, norāda, ka 34% jauniešu norāda, ka valdībai jārisina jauniešu nodarbinātības jautājumi, 18% – ka izglītības sistēmas pilnveide, 17% – brīvā laika pavadīšanas iespējas, 14% – jauniešu atkarību problēmu risināšana. Par būtiskākajām problēmām konkrētajā pašvaldībā jaunieši nosauc – brīvā laika pavadīšanas iespēju trūkumu (17%), alkohola lietošana (13%), bezdarbs un grūtības atrast darbu (13%). Siguldas novada aptaujas dati norāda uz to, ka aktuālākais jautājums, ko pašvaldībai būtu jārisina, ir bezmaksas izklaides un kultūras pasākumi jauniešiem, un samērā lielai daļai (38%) jauniešu nav skaidras atbildes. Saskaņā ar šiem datiem var izvirzīt vairākus pieņēmumus, lai skaidrotu esošo situāciju Siguldas novadā. Viens no tiem ir līdzdalības tradīciju trūkums, tādējādi sašaurinot to jautājumu loku, kurā jaunieši redz sevi kā vienu no sadarbības partneriem jautājumu risināšanā.

11.tabula

Pašvaldībai risināmie jautājumi jauniešu jomā - Jauniešu viedoklis

(%; (1) visi respondenti Siguldā, n=534, (2) visi respondenti Latvijā (2015.g.), n=1006)

Datu avots: Siguldas novada jauniešu aptauja 2018. gadā & Latvijas jauniešu aptauja 2015. gadā

2018.gada sākumā tika aizsākts jauniešu līdzdalību veicinošs pasākums - jauniešu medija "KO" izveides un darbības iniciatīva. 6 mēnešu laikā sasniegtie jauniešu līdzdalības rezultāti (drukāti žurnāli, interneta vietne, iespēja piedalīties apmācībās un tikšanās ar profesionāliem dažādās mediju jomās) pierāda šīs iniciatīvas nepieciešamību un dzīvotspēju, un tā noteikti ir turpināma.

Atjaunota ES jaunatnes sadarbība var palīdzēt pārvarēt pašreizējo līdzdalības paradoksu, ka jauniešiem politika neinteresē un ir pasīvi attiecībā uz līdzdalību politiskos procesos. Jaunieši izrāda interesi par politiku¹⁴ un ir sociāli aktīvi: 53 % jauniešu iesaistās organizētās darbībās, gandrīz trešdaļa ir aktīvi brīvprātīgie, un pārējie sniedz savu atbalstu, piesaistot plašsaziņas līdzekļu uzmanību vai ar patērētāju izvēli. Tomēr parasti viņi atsakās no tradicionālajiem līdzdalības veidiem. Jaunieši, kuri ir pakļauti sociālās atstumtības riskam, ir nepietiekami pārstāvēti visās jomās. Lēmumu pieņēmējiem jāpanāk, lai jauniešu līdzdalība kļūst par reālu iespēju visiem jauniešiem: nodrošinot viņu labā īstenoto darbību pārredzamību, uzrunājot jauniešus ar viņiem tīkamāko kanālu (piemēram, sociālo plašsaziņas līdzekļu) starpniecību un veicinot viņu iesaistīšanos lēmumu pieņemšanā.

Pamatojoties uz iepriekš minēto un jaunās tendences līdzdalības veidiem¹⁵, Siguldas novadā ir jāattīsta un jāatbalsta tās līdzdalības formas, kuras jaunieši atzīst par pieejamām un efektīvām, viņiem saprotamām un izmantojamām.

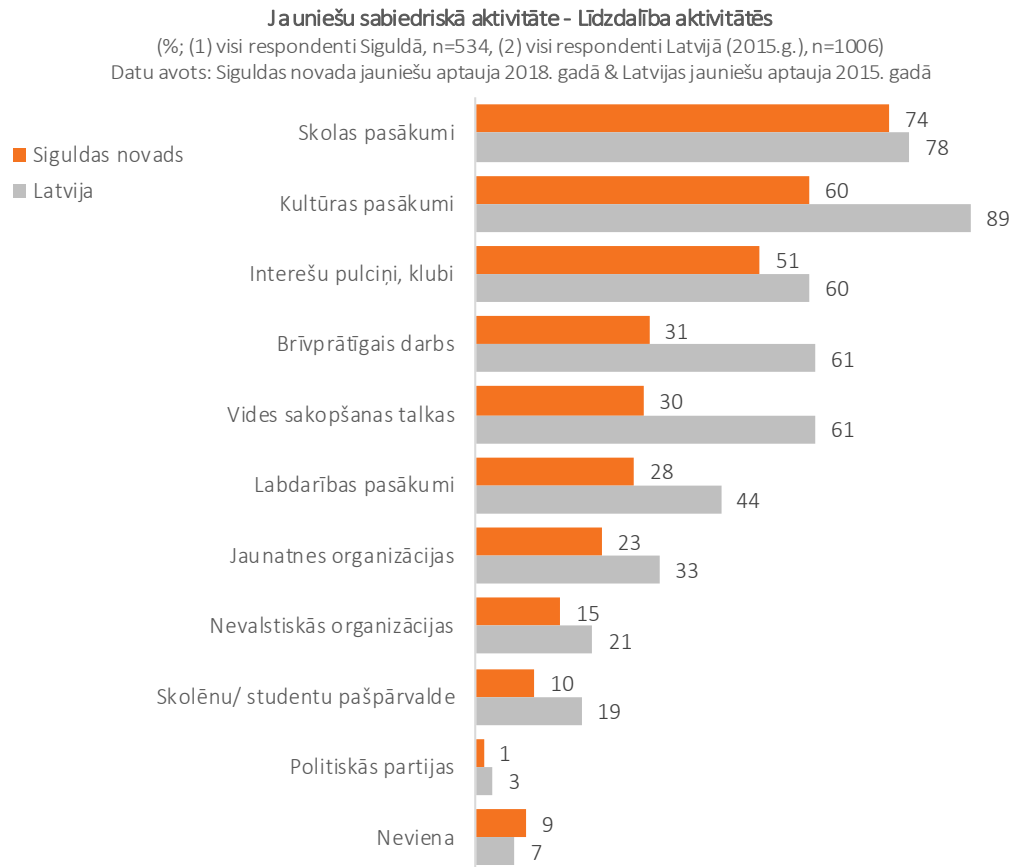
JIC "Mērķis" iepriekšējos darbības gados novadā ir īstenojis brīvprātīgā darba programmu, kuras ietvaros jauniešiem tika piedāvātas brīvprātīgā darba vietas pašvaldības institūcijās, īpaši kultūras pasākumu rīkošanā, veicot arī brīvprātīgā darba laika uzskaiti. 2017.gadā brīvprātīgā darba programma tika pārtraukta, pamatojoties uz jaunatnes darbinieku trūkumu. SNP nozaru politikas programmās norādīts, un to apliecina arī jauniešu līdzdalības pasākumu rezultātā tapušie priekšlikumi jaunatnes politikai, ka būtiski novadā ir attīstīt brīvprātīgā darba programmu kā vienu no jauniešu līdzdalības, sociālās iekļaušanas un starppaaudžu sadarbības pasākumiem. 31% jauniešu aptaujas respondentu norādīja, ka viņi pēdējā gada laikā ir bijuši iesaistīti brīvprātīgajā darbā, tas ir ievērojami mazāk nekā vidēji Latvijā (61%). Jaunieši arī iesaistās vides sakopšanas talkās (30%, Latvijā vidēji 61%) un labdarības pasākumos (28%, vidēji Latvijā 44%). Siguldas jaunieši salīdzinoši daudz piedalās kultūras pasākumos (74% ir piedalījušies skolas pasākumos, 60% kultūras pasākumos, vienlaikus jānorāda, ka šie rādītāji ir

14 *Flash Eurobarometer 455*

15 Formālie līdzdalības veidi (nostiprināti tiesību aktos un kursu organizē valsts vai pašvaldības institūcijas, piemēram, skolēnu vai studentu pašpārvalde, jauniešu dome, konsultatīvā padome/komisija, jauniešu forums, strukturētais dialogs, dalība vēlēšanās un referendumos, brīvprātīgo darbs, dalība politiķu sēdēs, dalība NVO. Neformālie līdzdalības veidi (neformāls dialogs ar lēmuma pieņēmējiem un sabiedrību, piemēram, neformālās tikšanās ar politiķiem, foto, video, teātra un cita radošo metožu izmantošana viedokļa paušanā, viedokļu paušana, izmantojot sociālos tīklus, publiskas akcijas un kampaņas).

zemāki nekā Latvijas vidējie rādītāji (kultūras pasākumos vidējais rādītājs Latvijā 89%) un arī šeit kā viens no iesaistes līdzekļiem ir izmantojams tieši iesaiste brīvprātīgajā darbā.

12.tabula

Nav apkopoti dati par Siguldas jauniešu sajūtu par iesaisti globālos procesos, tai skaitā ilgtspējīgu attīstību, godīgu tirdzniecību, starptautisko drošību.

Vairākas Siguldas novada skolas iesaistījušās ekoskolu kustībā, kas paredz vides pārvaldes izveides sistēmu skolā. Jauniešiem ir interese par vides jautājumiem, ko apliecina arī jaunatnes politikas pasākumu rezultāti, aktualizējot tādas jautājumus kā bezatkritumu dzīvesveids, atkritumu šķirošana un veselīgs uzturs.

Lai arī datu apkopošana par Siguldas novada jauniešu dalību starptautiskās mobilitātes projektos līdz 2018.gadam ir procesā, to apgrūtinā tas, ka datu uzskaitē nav tikusi veikta, tomēr jauniešu interese ir liela un šis darbs noteikti ir attīstāms turpmāk – gan īstenojot Erasmus+ dažādas programmas, gan iesaistoties citās Eiropas Savienības, Eiropas Kopienas un starpvalstu sadarbības programmās.

Izvirzāmās prioritātes:

- saskaņota pakalpojumu pieejamība jaunatnes jomā visā novadā;
- uz pierādījumiem balstītas jaunatnes politikas attīstība;
- jauniešu līdzdalība politikas veidošanā;
- jauniešu līdzdalība sabiedrības attīstībā;
- jauniešu informācijas sistēmas izveide un attīstība.

1.2. IZGLĪTĪBA UN APMĀCĪBA

Siguldas novada jauniešiem ir pieejama gan formālā, gan neformālā izglītība. Siguldas novadā atrodas 3 pamatskolas, 1 vidusskola, 1 valsts ģimnāzija un 1 sākumskola, kā arī 2 profesionālās ievirzes skolas – Mākslu skola “Baltais Flīģelis” un Siguldas Sporta skola.

Jauniešiem Siguldas novadā pieejami vairāk nekā 100 interešu izglītības pulciņi un nodarbības skolās, SNJC, Mākslu skolā “Baltais Flīģelis” un Siguldas Sporta skolā.

Siguldas novada izglītības iestādēs īpaša uzmanība tiek pievērsta tehniskajām un radošajām industrijām, Siguldas pilsētas vidusskolā tiek īstenotas robotikas tehnoloģiju un radošo industriju programmas, kā arī ar 2018./2019.mācību gadu atvērta līderības klase. Siguldas Valsts ģimnāzijā vairāku pamatskolas mācību priekšmetu apgūvē izmanto izglītības robotus, SNJC darbojas interešu izglītības programma „Dronu skola”.

Neformālo izglītību jaunatnes jomā jauniešiem galvenokārt nodrošina JIC “Mērķis”, rīkojot izglītojošus pasākumus jauniešiem par dažādām tēmām (nodarbinātība, veselīgs uzturs, utt.), organizējot seminārus un pieredzes pasākumus skolēnu līdzpārvaldēm, piedāvājot tematiski daudzveidīgas apmācības ikvienam interesentam. Vairums aktivitāšu tiek īstenotas viena vai cita ārējā finansētāja atbalstīta projekta ietvaros (piemēram, projekts “Domā Domas Domē”, projekts “PROTI un DARI”, Valsts programmas, u.c.), tomēr būtiski paredzēt pastāvīgu pašvaldības budžeta finansējumu, lai nodrošinātu darbu ar jaunatni īstenošanas nepārtrauktību. Pastāvīgs pašvaldības budžets jaunatnes jomai kā atsevišķai rīcībpolitikai ir būtisks garants darba ar jaunatni attīstībai novadā.

Analizējot datus par to, kādu izglītību Siguldas novada jaunieši plāno iegūt, novērojams, ka jauniešu vidū izteikti kritusies augstākās izglītības pievilcība. Ja 65% jauniešu vecumā no 16 līdz 20 gadiem vēlas iegūt augstāko izglītību, tad vecumā no 12 līdz 15 gadiem 44% jauniešu vēlētos iegūt augstāko izglītību. Tajā pašā laikā novērojams, ka tie, kuri ir vecumā no 11 līdz 15 gadiem un kuri vēlas iegūt augstāko izglītību, ir izteikti ieinteresēti iegūt tieši doktora grādu, kamēr 16 un vecāku jauniešu vidū doktora grāda pievilcība ir minimāla, un viņi vēlētos iegūt drīzāk tikai maģistra grādu.

Tāpat novērojams, ka tie jaunieši, kuri šobrīd iegūst pamatizglītību, ir vairāk ieinteresēti iegūt vidējo profesionālo izglītību, nekā vispārējo vidējo izglītību. Savukārt, tie, kuri šobrīd iegūst vispārējo vidējo izglītību, ir ieinteresēti iegūt arī augstāko izglītību, tomēr tikai bakalaura vai maģistra līmenī un ļoti reti doktora grāda līmenī. Arī tie jaunieši, kuri šobrīd studē bakalaura vai maģistra programmās, visbiežāk norāda, ka vēlas iegūt maģistra grādu un ļoti reti plāno studēt doktorantūrā.

Siguldas novada jauniešiem ir pieejama plaša sporta infrastruktūra. Raiņa parks ir Siguldā lielākā atpūtas vieta bērniem un jauniešiem. Siguldas pagasta Peltēs atrodas aktīvās atpūtas

zona, kurā ir futbola laukums, basketbola laukums, pludmales volejbola laukums un skrejceļš. Siguldas novadā ir četri brīvpieejas sporta laukumi – Siguldas pilsētas stadions, Siguldas 1.pamatskolas sporta laukums, Depo sporta laukums un Allažu Sporta centra laukums. Bērnu un jauniešu sports Siguldas novadā tiek īstenots Siguldas novada izglītības iestādēs, Siguldas novada Jaunrades centrā, sporta klubos, biedrībās un citās organizācijās. Kopš 2014.gada 2.septembra Siguldas pilsētas vidusskolā ir iespēja mācīties Sporta klasēs. Mācību programma paredz, ka Sporta klases skolēni no 1. līdz 6.klasei pilnā apjomā apgūst vispārizglītojošas programmas priekšmetus, un katru dienu sāk ar sporta nodarbību. Siguldas novadā ir pieejama arī plaša privātā infrastruktūra sporta nodarbībām.

Izvirzāmās prioritātes:

- jauniešu kompetenču (zināšanu, prasmju un attieksmju) attīstība;
- veicināt un atbalstīt jauniešu neformālās izglītības attīstību novadā.

1.3. SOCIĀLĀ IEKĻĀUŠANA

Lai pilnībā izprastu sociālās iekļaušanas ideju, būtiski zināt, ka jēdziens “iekļaušana” pēc būtības norāda uz to, ka ir kāds indivīds vai indivīdu grupa, kas atsevišķās situācijās uzskatāma par nošķirtu no pārējās sabiedrības. Sociālajai iekļaušanai ir cieša saistība arī ar diskriminācijas jēdzienu, proti, ar sociālās iekļaušanas aktivitātēm, tiek mazināta atšķirīga attieksme personas rases, dzimuma, etniskās piederības, politiskās vai reliģiskās pārliecības, seksuālās orientācijas, invaliditātes vai jebkādas citas pazīmes dēļ. Sociālā iekļaušana ir ne vien politisks koncepts, par kuru tiek domāts, īstenojot dažādas likumu iniciatīvas, bet arī sociāls process, ko var ietekmēt ikviens, kurš to vēlas.

Pirmo reizi kopš Otrā pasaules kara pastāv reāls risks, ka mūsdienu jaunās paaudzes labklājība būs mazāka nekā viņu vecākiem.¹⁶ 29% jauniešu Eiropā vecumā no 16 līdz 29 gadiem ir pakļauti nabadzības vai sociālās atstumtības riskam, un 11,6 % jauniešu vecumā no 15 līdz 24 gadiem ir *NEET*¹⁷, savukārt 15,9 % šīs vecuma grupas jauniešu ir bezdarbnieki, kas divas reizes pārsniedz visu Eiropas iedzīvotāju vidējo rādītāju. Sociāli ekonomiskā un demokrātiskā atstumtība ir cieši saistītas.¹⁸ Jaunieši, kas cīnās ar nelabvēlīgiem apstākļiem, parasti ir mazāk aktīvi pilsoņi un mazāk uzticas iestādēm.

Jauniešu sociālā iekļaušana Siguldas novadā galvenokārt ir saistīta ar ekonomisko šķēršļu mazināšanu – novadā deklarēto maznodrošināto, trūcīgo un daudz bērnu ģimeņu bērniem ir nodrošināti atvieglojumi ēdināšanas pakalpojumu apmaksai un profesionālās ievirzes izglītības nodarbību maksai Mākslu skolā “Baltais Flīgelis” un Siguldas Sporta skolā, kā arī sociālie pabalsti.

2018.gadā tika uzsākts darbs pie mobilā jaunatnes darba piedāvājuma veidošanas un īstenošanas. Lai arī sasniegtie rezultāti būs vērtējami tikai nākamajā gadā, jau šobrīd ir skaidrs, ka iesāktais darbs ir jāturpina. Mobilā jaunatnes darba jeb darba ar jaunatni piedāvājuma veidošana un īstenošana ārpus Siguldas pilsētas teritorijas, nepieciešamība ir aktualizēta dažādos jaunatnes politikas un līdzdalības pasākumos novadā jau vairāku gadu garumā.

Sadarbībā ar biedrību “Cerību spārni” tiek sekmēts darbs ar jauniešiem ar īpašām vajadzībām (invaliditāti), un šis darbs noteikti tiks turpināts. Sadarbība ar NVO ir viens no SNP darbības stūrakmeņiem, kas norādīts arī Siguldas novada Attīstības programmā 2018.-2024.gadam un virknē nozaru politikas plānošanas dokumentos.

Pašvaldībā netiek veikti īpaši pasākumi citu sociāli atstumto grupu iekļaušanai un iespēju izlīdzināšanai, bet ir identificētas vēl citas, iepriekš neminētas jauniešu grupas, kuras ir būtiski tuvākajos gados iesaistīt – jaunieši, kuri mācās vai studē ārpus Siguldas novada, jaunieši, kas vecāki par 18 gadiem un jaunieši, kas pieder dažādām interešu grupām.

16 Baltā grāmata par Eiropas nākotni, 2017. gada marts.

17 Eurostat, 2016. gads.

18 Eurofound – sadaļa par *NEET*: <https://www.eurofound.europa.eu/topic/NEETs>

Pēc VPD Siguldas filiāles sniegtajiem datiem 2017.gadā VPD redzeslokā ir 17 jaunieši, kas ir par 6 vairāk nekā 2016.gadā. Sadarbība ar pašvaldību, galvenokārt, attiecināma uz sadarbības līgumu par piespiedu darbu izpildi. Kā norāda VPD Siguldas filiālē, šobrīd piespiedu darbs visbiežāk ir teritorijas uzkopšana, kas nav pietiekami uzvedību koriģējošs, tāpēc būtu vēlams paplašināt piespiedu darba specifiku, lai jaunieši gūtu iemaņas un prasmes, kas sniedz atbalstu viņa iekļaušanai sabiedrībā. Attiecībā uz tiem jauniešiem, kuriem ir uzraudzība, ir iespējams piesaistīt līdzgaitnieku, t.i. jaunieši, kurš būtu kā atbalsts un padomdevējs savam vienaudzim, kas ir VPD klients. Ievērojot iepriekš minēto, ir iespējams stiprināt sadarbību ar VPD Siguldas filiāli, tādējādi sniedzot atbalstu jauniešu reintegrācijai sabiedrībā. (13.tabula)

13.tabula

Probācijas klienti Siguldas novadā vecumā līdz 25	Probācijas dienesta redzeslokā no jauna vai atkārtoti nonākuši periodā (ieskaitot tos, kam probācija turpinās no iepriekšējā perioda, gada laikā kopā skaits ap 30)		
	2015	2016	2017
Iedalījums			
kopā	19	11	17
līdz 18	1	1	2
18 līdz 25	14	8	13
pilni 25	4	2	2
sievietes	2	0	0
vīrieši	17	11	17
Mores p.	4	0	0
Allažu p.	2	2	3
Sigulda, Siguldas p.	13	9	14
izlīgums	6	3	2
nosacīti notiesāti	3	3	1
piespiedu darbs	11	3	7
nosacīti atbrīvoti pirms termiņa	1	0	0
nosacīti atbrīvoti no kriminālatbildības	0	1	2
piespiedu darbs un probācijas uzraudzība	0	1	5

Pēc Siguldas novada Sociālā dienesta sniegtajiem datiem, Siguldas novadā 30 jaunieši ir ar invaliditāti, 8 bērni ir ārpus ģimenes aprūpes. 2017.gadā ir bijušas jaunizveidotas 8 korekcijas programmas par administratīvajiem pārkāpumiem nepilngadīgajiem. 2018.gada jūlijā uzskaitē ir 13 pusaudži ar nepilngadīgo profilakses lietām.

Saskaņā ar Sociālā dienesta sniegtajiem datiem (2018.gada 1.janvāris) Siguldas novadā ir 24 maznodrošinātās ģimenes, kurās dzīvo jaunieši vecumā no 15-24 gadiem, 63 ģimenes, kurās dzīvo jaunieši vecumā no 6-14 gadiem.

Saskaņā ar NVA sniegtajiem datiem par bezdarbnieku skaitu (2018.gada 30.aprīlis), Siguldas novadā bezdarba līmenis jauniešu vidū ir 3.8%. (14.tabula)

14.tabula

Republikas pilsētas un novadi	ATVK kods	Bezdarbnieku skaits	no tiem			Bezdarba līmenis *) (%)	Datums
			sievietes	invalīdi	jaunieši vecumā no 15 līdz 25 gadiem		
Valstī		61882	34243	8463	3948	5.1	30.04.2018.
Siguldas novads	801601	408	240	34	33 (8%)	3.8	
Valstī		63121	34925	8234	4250	5.2	31.12.2017.
Siguldas novads	801601	393	227	44	40	3.7	
Valstī		66708	37619	8626	4565	5.5	30.06.2017.
Siguldas novads	801601	454	262	47	36	4.2	
Valstī		78357	41867	9441	6075	6.5	31.12.2016.
Siguldas novads	801601	536	301	61	44	5	
Valstī		78164	42780	9011	5739	6.3	30.06.2016.
Siguldas novads	801601	522	90	60	40	4.8	
Valstī		81780	43681	8343	6827	6.6	31.12.2015.
Siguldas novads	801601	547	295	49	57	5.1	

No 2016.gada Siguldas novadā tiek īstenots projekts "PROTI un DARI"¹⁹, kura mērķis ir attīstīt jauniešu prasmes un veicināt viņu iesaisti izglītībā, tai skaitā aroda apgūvē pie amata meistara, nodarbinātībā, NVA vai Valsts izglītības attīstības aģentūras īstenotajos Jauniešu garantijas projektu pasākumos vai NVA īstenotajos aktīvajos nodarbinātības vai preventīvajos bezdarba samazināšanas pasākumos, kā arī NVO vai jauniešu centru darbībā. Līdz 2018.gada

19 Projekta "PROTI un DARI!" mērķa grupa ir jaunieši vecumā no 15 līdz 29 gadiem (ieskaitot), kuri nemācās, nestrādā, neapgūst arodu un nav reģistrēti Nodarbinātības valsts aģentūrā (NVA) kā bezdarbnieki.

novembrim projektā iesaistījušies jau 82 jaunieši, no kuriem 80% ir atraduši darbu. Kopumā līdz 2018.gada novembrim šajā projektā iesaistījušies 1900 jaunieši no visas Latvijas.

Sociālā iekļaušana Siguldas novada kontekstā šobrīd skar tādas mērķa grupas kā jaunieši bezdarbnieki, NEET jaunieši, jaunieši no maznodrošinātām ģimenēm, jaunieši likumpārkāpēji, jaunieši ar invaliditāti, tomēr tas neaprobežojas tikai ar šīm grupām, jo, veicot kvalitatīvu un mērķtiecīgu darbu ar jaunatni novadā ilgtermiņā, mērķa grupu aktualizācija tiks apzināta darba procesā un tiks izstrādāti konkrēti pasākumi, lai sasniegtu izvirzītos mērķus. Jāatzīst, ka darbs ar jaunatni kļūst individualizēts, fokusēts uz konkrētiem risināmiem jautājumiem/sasniedzamiem mērķiem konkrētās mērķa grupās (tā, lai sasniegtie rezultāti būtu konkrēti nomērāmi un identificējami). Dažādo darba ar jaunatni aktivitāšu mērķa grupu precizēšana ir viens no būtiskiem priekšnosacījumiem darba ar jaunatni sekmīgumam.

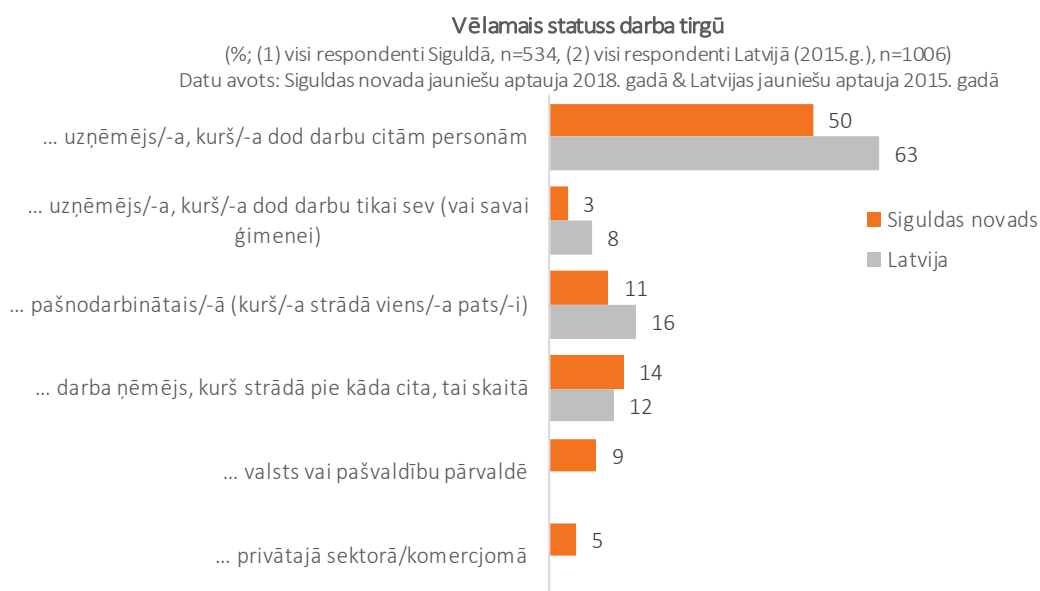
Izvirzāmās prioritātes:

- mērķa grupu apzināšana, vajadzību izvērtēšana un risinājumu izstrāde;
- jauniešu no dažādām sabiedrības grupām savstarpējās sadarbības attīstība.

1.4. NODARBINĀTĪBA UN UZŅĒMĒJDARBĪBA

Attiecībā uz to, kādu statusu jaunieši vēlētos darba tirgū, lielākā daļa aptaujāto jauniešu (50%) atbild, ka vēlētos būt uzņēmēji, kas dod darbu citām personām, un vēl 3% vēlētos būt uzņēmēji, kas dod darbu tikai sev un savai ģimenei. Tikai 14% aptaujāto jauniešu vēlētos būt darba ņēmēji (9% valsts vai pašvaldību iestādēs, 5% komercjomā). Savukārt, aptuveni katrs desmitais jaunietis vēlētos būt pašnodarbinātais. Salīdzinot ar Latvijas vidējiem rādītājiem, Siguldas jauniešu vidū ir zemāks to īpatsvars, kuri vēlētos būt uzņēmēji, kuri dod darbu citām personām (attiecīgi – 50% un 63%), bet izteikti augstāks to īpatsvars (21% un 1%), kuri nav varējuši sniegt konkrētu atbildi par savu vēlamo statusu darba tirgū.

14.tabula

Siguldas novadā tiek veikti dažādi pasākumi jauniešu uzņēmējdarbības veicināšanai – darbojas Uzņēmējdarbības atbalsta punkts, tiek īstenoti vasaras nodarbinātības pasākumi, kā arī novadā atrodas LIAA Siguldas Biznesa inkubators. Siguldas novadā ik gadu tiek organizēts Uzņēmēju forums un 2017.gadā pirmo reizi tajā ietvēra programmu par uzņēmējdarbību vidusskolēniem.

Siguldas Valsts ģimnāzija ir iesaistījies “Junior Achievement Latvija” programmā un 2017.gadā skolā darbojās 4 SMU un jaunieši atzīst, ka šādu iespēju vēlētos izmantot arī citu skolu audzēkņi. 2018.gada 20.septembrī tika parakstīts sadarbības līgums ar biznesa izglītības biedrību “Junior Achievement Latvija” par visu Siguldas novada izglītības iestāžu iesaisti “Junior Achievement Latvija” programmās.

Kopš 2010.gada pašvaldība atbalsta skolēnu nodarbinātību vasarā. Skolēniem vecumā no 13 līdz 19 gadiem pieejamais finansējums ir vairāk nekā 60 tūkstoši euro gadā. 2016.gadā

skolēnu vasaras nodarbinātības projektā iesaistījās 313 skolēni, 39 Siguldas novada uzņēmēji, kā arī 19 pašvaldības iestādes un struktūrvienības; 2017.gadā bija 416 darbavietas uzņēmumos un pašvaldībā (19 Siguldas novada pašvaldības iestādes un struktūrvienības (134 darbavietas) un 40 uzņēmēji (282 darbavietas)). 2018.gadā Siguldas novada pašvaldība projekta īstenošanai atvēlējusi 65 tūkstošus *euro*; 42 uzņēmēji un 19 pašvaldības iestādes un struktūrvienības piedāvājušas darba vietas. Dati par jauniešu nodarbinātību un uzņēmējdarbību novadā šobrīd netiek analizēti pietiekami, kā arī nav informācijas par uzņēmējiem vecumā no 18-35 gadiem, bet sadarbībā ar Uzņēmējdarbības atbalsta punktu šādus datus būtu iespējams apkopot, kā arī pēc vecuma būtu iespējams definēt, kuras jomas, tematika un kādi atbalsta pasākumi būtu interesanti tieši jaunajiem uzņēmējiem.

Izvirzāmās prioritātes:

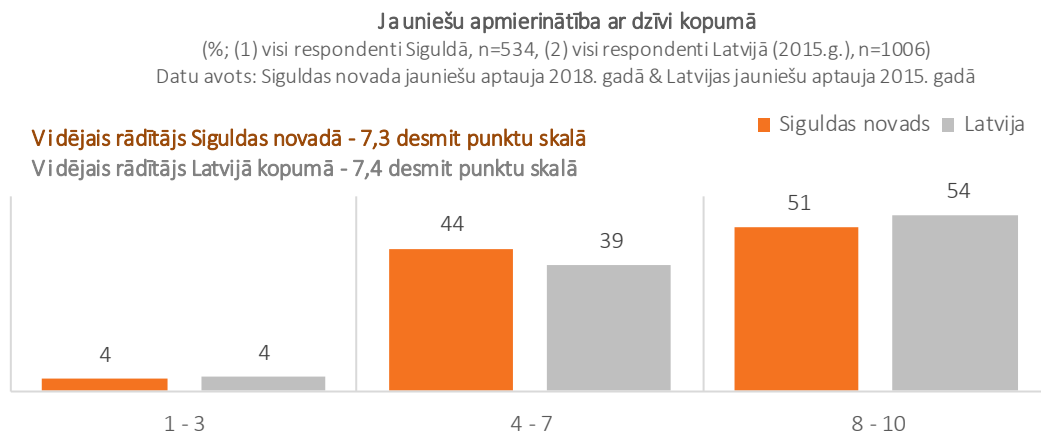
- sadarbības veidošana ar uzņēmējdarbības atbalsta instrumentiem novadā – LIAA Siguldas biznesa inkubators, Uzņēmējdarbības atbalsta punkts, Uzņēmēju konsultatīvā padome, NVA, JAL programma novada skolās;
- jauniešu darba prasmju un uzņēmējspēju attīstība.

1.5. VESELĪBA UN LABKLĀJĪBA

Pašvaldība īsteno vairākas aktivitātes veselīga dzīvesveida veicināšanai. Piemēram, projektā “Esi vesels Siguldas novadā” ir iekļauti veselīga dzīvesveida veicināšanas pasākumi dažādām mērķa grupām, tai skaitā arī jauniešiem. Lai nodrošinātu veselības aprūpes speciālistu pieejamību, divas reizes gadā – aprīlī un septembrī – tiek organizēta Siguldas novada Veselības diena. Visās Siguldas novada skolās tiek īstenotas veselīga uztura nodarbības. No 2018.gada septembra līdz decembrim Siguldas novada skolās norisinājās biedrības “Papardes zieds” organizētās nodarbības 5.-9. un 10.-12.klašu skolēniem par reproduktīvo veselību. Noslēdzoties nodarbībām, tika veikta anonīma skolēnu aptauja par to, vai nodarbības bijušas noderīgas un kā skolēni novērtē iegūtās zināšanas.

Iepriekš minēto pasākumu ietekmi ir grūti izvērtēt, jo pašvaldībā nav apkopoti un analizēti dati par daudzpusīgiem veselības un labklājības aspektiem kopumā un par periodiem, piemēram, veselīgu uzturu un fiziskajām aktivitātēm, seksuālo veselību, HIV/AIDS izplatību, garīgo veselību, alkohola lietošanu jauniešu vidū.

15.tabula

16.tabula

Vairums novadā dzīvojošo jauniešu ir apmierināti ar savu pašreizējo dzīvi kopumā – vidējais vērtējums desmit punktu skalā ir 7,3 punkti. Aptuveni katrs ceturtais jauniešs sniedz galēji pozitīvus novērtējumus, precīzāk, 51% savu apmierinātību ar dzīvi kopumā novērtē ar 8, 9 vai 10 punktiem desmit punktu skalā. Ar dzīvi neapmierināto īpatsvars ir neliels – tikai 4%.

Kopumā 64% jauniešu novērtē, ka viņiem ir visas (16%) vai lielas (48%) iespējas pavadīt brīvo laiku tā, kā viņi to vēlas. Tajā pašā laikā izteikti liels ir arī to īpatsvars, kuri sniedz kritisku vērtējumu – kopumā 31% aptaujāto jauniešu uzskata, ka viņiem ir nelielas iespējas vai nav nekādu iespēju pavadīt brīvo laiku. Šie dati sasaucas arī ar citos aptaujas jautājumos konstatēto, ka Siguldas novada jauniešu būtiskākā neapmierinātība ar dzīvi novadā saistīta tieši ar brīvā laika pavadīšanas iespējām.

Salīdzinoši apmierinātāki ar brīvā laika iespējām ir pamatskolā izglītību iegūstošie, savukārt, izteikti neapmierinātāki – studējošie, kā arī Allažu pagastā dzīvojošie. Arī šajā jautājumā novērojama izteikta korelācija ar pārceļšanās plāniem – tie, kuri plāno pārcelties, daudz biežāk snieguši kritiskus vērtējumus par brīvā laika iespējām.

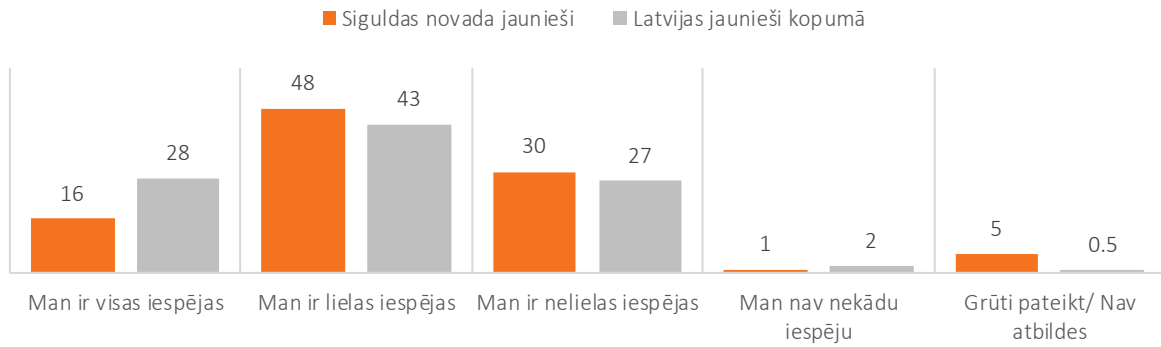
Tajā pašā laikā puse no tiem, kuri snieguši kritiskus novērtējumus, nav varējuši atbildēt, kādas brīvā laika pavadīšanas iespējas novadā vēlētos. Pārējie snieguši ļoti dažādas atbildes, kurās nav iespējams identificēt kādas konkrēti brīvā laika pavadīšanas iespējas vēlētos (skatīt grafikā un tabulā zemāk), ko visdrīzāk iespējams saistīt ar jauniešu ļoti dažādajām interesēm.

Izvirzāmās prioritātes:

- veselīga dzīvesveida popularizēšana jaunieši vidū;
- NVO iesaiste sporta un veselības iniciatīvu īstenošanā.

17.tabula

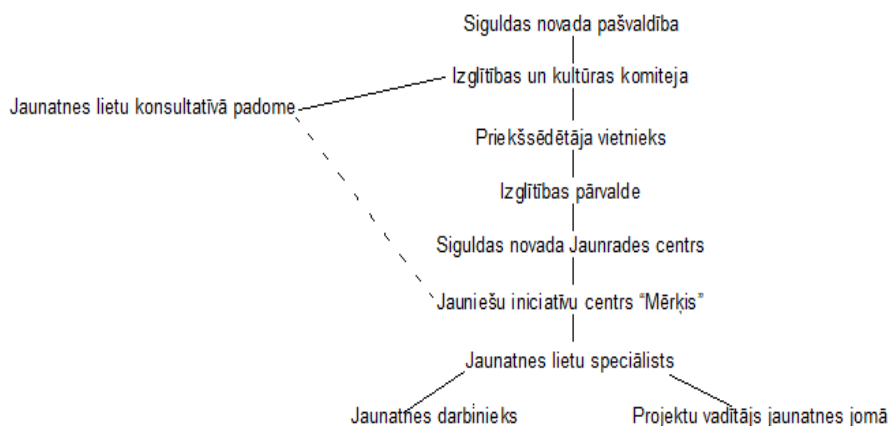
Jauniešu vērtējums par iespējām pavadīt brīvo laiku tā, kā viņi to vēlas
(%; (1) visi respondenti Siguldā, n=534, (2) visi respondenti Latvijā (2015.g.), n=1006)
Datu avots: Siguldas novada jauniešu aptauja 2018. gadā & Latvijas jauniešu aptauja 2015. ga

2. JAUNATNES POLITIKAS INSTITUCIONĀLĀ SISTĒMA

Pašvaldībā līdz šim nav bijis izstrādāts atsevišķs jaunatnes politikas plānošanas dokuments, kurā noteikti pašvaldības mērķi un prioritātes jaunatnes jomā. Kā norādīts Izglītības un zinātnes ministrijas 2015.gadā veiktajā pētījumā “Darba ar jaunatni situācijas izpēte pašvaldībās un darba ar jaunatni attīstības modeļu izstrāde”: “jaunatnes darbs lielākajā daļā pašvaldību netiek aktualizēts kā pastāvīga politikas joma, sekojoši - tā plānošana, finansēšana un īstenošana tiek marginalizēta un balstīta vairāk konkrētu iesaistīto personu privātā iniciatīvā un aizrautībā, nevis skaidrā un konkrēti definētā (un finansētā) rīcībpolitikā”. Būtiski ir panākt pašvaldības mērķtiecīgu, ilgtermiņa un skaidri definētu iesaisti jaunatnes politikas veidošanā un attīstībā novadā, kas balstīta uz izpratni par jaunatnes jomu kā pastāvīgu politikas jomu. Darbu ar jaunatni Siguldas novadā koordinē JIC “Mērķis”, kas ir SNJC viens no darbības virzieniem. Šobrīd JIC “Mērķis” ir tikai darbības virziens, nevis pastāvīga struktūrvienība ar skaidri definētām funkcijām tā darbības reglamentējošā dokumentā, tādējādi jaunatnes jomas institucionālais ietvars vēl nav izveidots pilnvērtīgi, tomēr par to būtu jādomā tuvākā nākotnē, izvērtējot ikgadējos darbības rezultātus. Viens no SNJC mērķiem ir atbalstīt darbu ar jaunatni Siguldas novadā, veicinot jauniešu iniciatīvas, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, kas nodrošina jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanu Siguldas novadā. JIC “Mērķis” uzdevums ir nodrošināt jaunatnes politikas īstenošanu novadā, plānot un īstenot darbu ar jaunatni novadā, veikt jaunatnes politikas izvērtējumu un izstrādāt priekšlikumus, nodrošināt starpinstitucionālo sadarbību novadā, veicināt jauniešu iniciatīvu, īstenot un piedalīties vietējā, valsts un starptautiska mēroga pasākumos, projektos un programmās, organizēt darbu ar jaunatni. JIC “Mērķis” vadītājs ir jaunatnes lietu speciālists un atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam ir apguvis jaunatnes lietu speciālistu programmu.

2.attēls. Siguldas novada pašvaldības institucionālā sistēma darbam ar jaunatni

JIC "Mērķis" funkcijas ir saistītas ar atbalstu jauniešu iniciatīvu grupām, pasākumu organizēšanu, projektu izstrādi, brīvprātīgā darba attīstību, jauniešu iesaistīšanu novada sabiedriskajā dzīvē un jaunatnes informācijas aprites organizēšanu.

Siguldas novada Attīstības programmā 2018.-2024.gadam ir paredzēts īstenot novadā jaunatnes politiku (U.2.), kura ietvaros tiek attīstīta jaunatnes politikas plānošana un īstenošana (R5), izstrādājot jaunatnes politikas plānošanas dokumentu, izveidojot jaunatnes lietu speciālista amatu un izveidojot Jaunatnes lietu konsultatīvo padomi. Ir paredzēta arī JIC "Mērķis" jaunu telpu iekārtošana un materiāltehniskās bāzes pilnveidošana (R6), un Brīvprātīgā darba popularizēšana un īstenošana (R7); kā arī sociālā dialoga veidošana un iedzīvotāju informētības līmeņa paaugstināšana (U28). Siguldas novada Izglītības nozares attīstības stratēģijā 2016.-2020.gadam ir paredzēts veicināt un atbalstīt jauniešu neformālo izglītību (U.13.), izstrādājot pašvaldības līmeņa plānošanas dokumentu jaunatnes politikai un darbam ar jaunatni, kurā iekļauts darbā ar jaunatni iesaistīto organizāciju sadarbības modelis (R.56.); veicinot Siguldas Jauniešu Domes izveidošanos, un koordinēt tās darbību (R.57.); veicinot jauniešu pašiniciatīvu veidošanos un iesaistīšanos novada sabiedriskajās aktivitātēs, izveidojot un realizējot sistēmu jauniešu iniciatīvu projektu atbalstam (R.58.) Izstrādājot sistēmu brīvprātīgo piesaistei novada pasākumu atbalstam un jauniešu izaugsmei (R.59) (atbilst Siguldas novada Kultūras nozares attīstības stratēģijas U.6. (R.33); atbalstot multimediju telpas izveidošanu kā platformu novada jauniešu radošajām iniciatīvām (R.60.).

Darba ar jaunatni mērķa grupas nav definētas nevienā Siguldas novada plānošanas dokumentā. Jaunatnes lietu speciālists, pašvaldības jaunatnes darbinieki un jaunatnes politikas pasākumu dalībnieki ir identificējuši vairākas prioritārās darbības ar jaunatni mērķa grupas 2019.-2021.gadam: jaunieši, kuri dzīvo novada pagastos; jaunieši, kuri mācās vai studē ārpus Siguldas novada; jaunieši ar invaliditāti; ekstrēmo sporta veida piekritēji-jaunieši un jaunieši, kas vecāki par 18 gadiem, t.sk. jaunās māmiņas.

2018.gada 17.maijā ar Siguldas novada pašvaldības domes lēmumu "Par Siguldas novada Jaunatnes lietu konsultatīvās padomes sastāva apstiprināšanu" (prot. Nr.8, § 32) ir izveidota JLKP. Komisijas sastāvu veido jaunatnes, izglītības, kultūras, sociālās, reliģiskās, uzņēmējdarbības, valsts pārvaldes jomas un jauniešu pārstāvji.

Visās Siguldas novada izglītības iestādēs ir izveidotas skolēnu līdzpārvaldes, bet ne visās novada skolās tās aktīvi darbojas, aizstāvot jauniešu intereses un attīstot līdzdalības tradīcijas. Jau ilgstoši turpinās diskusijas par jauniešu domes izveides nepieciešamību novadā, lai veicinātu jauniešu līdzdalību novada sabiedriskajā dzīvē un stiprinātu pilsonisko aktivitāti ne tikai novadā, bet arī nacionālā mērogā.

3. RĪCĪBAS PLĀNS

Prioritāte	Uzdevums	Pasākums	Rezultatīvais rādītājs	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija/ Iesaistītās institūcijas	Indikatīvais finansēšanas avots ²⁰
						2019.-2021.gads
1. Rīcības virziens:		Līdzdalība				
1.1. Saskaņota pakalpojumu pieejamība jaunatnes jomā visā novadā	1.1.1. Institucionālās sistēmas izveide darbam ar jaunatni	1.1.1.1. Mobilā jaunatnes darba attīstība novadā	R1.1-1 Pasākumos piedalījušies ne mazāk kā 800 jauniešu	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	Valsts programmas ietvaros, pašvaldības budžeta ietvaros
			R1.1-2 Ir notikuši ne mazāk kā 20 pasākumi visos novada pagastos	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	
			R1.1-3 Izveidota jaunatnes darbinieku amata vieta mobilā jaunatnes darba īstenošanai	01.09.2020.	JIC "Mērķis", SNP	
		1.1.1.2. Jaunatnes darbinieka amata vietas izveide	R1.1-4 Izveidota pilnas slodzes jaunatnes darbinieka amata vieta JIC "Mērķis"	01.09.2020.	JIC "Mērķis"	
		1.1.1.3. Darba ar jaunatni infrastruktūras un materiāli-tehniskās bāzes attīstība	R1.1-5 Izveidotas un aprīkotas jaunas JIC „Mērķis” telpas	01.09.2020.	SNP	

²⁰ Finansējuma apjoms un avoti tiks precizēti, iesniedzot SNP apstiprināšanai ikgadējo Siguldas novada Jaunatnes politikas programmas īstenošanas plānu un izskatot ikgadējos pašvaldības budžetus, kā arī izvērtējot pieejamos ārējos finansējuma avotus, kurus piesaistīt mērķu sasniegšanai.

²¹ Saskaņā ar Siguldas novada Attīstības programma 2018.-2024.gadam R.6.

1.2. Uz pierādījumiem balstītas jaunatnes politikas attīstība	1.2.1. Jaunatnes politikas programmas izvērtēšana un izstrāde	1.2.1.1. Jauniešu un politikas veidotāju iesaiste viedokļu paušanā	R1.2-1 Ikgadējā jauniešu aptaujā piedalījušies ne mazāk kā 300 jaunieši	Ik gadu līdz 1.11.	JIC "Mērķis", JLKP
			R1.2-2 Veikts darbs ar jaunatni izvērtējums pašvaldībā atbilstoši valstī pieņemtai vienotai metodikai	01.03.2021.	JIC "Mērķis", JLKP, pašvaldības iestādes
			R1.2-3 Īstenots jaunatnes politikas pētījums, kurā piedalījušies ne mazāk kā 300 jauniešu	01.03.2021.	JIC "Mērķis"
			R1.2-4 Ir izstrādāta un apstiprināta Siguldas novada jaunatnes politikas programma 2022.-2024.gadam	01.12.2021.	JIC "Mērķis", SNP
1.3. Jauniešu līdzdalība politikas veidošanā	1.3.1. Jaunatnes politikas veidošanā ir nodrošināta maksimāla jauniešu pārstāvniecība un līdzdalība	1.3.1.1. Skolēnu pašpārvalžu kapacitātes stiprināšana	R1.3-1 Visās novada skolās darbojas ievēlētās skolēnu pašpārvaldes	01.12.2021.	JIC "Mērķis", Siguldas novada skolas
			R1.3-2 Skolēnu pašpārvalžu vēlēšanās piedalās ne mazāk kā katras skolas 60% balstiesīgo izglītojamo	01.12.2021.	JIC "Mērķis", Siguldas novada skolas
			R1.3-3 Ik gadu tiek nodrošinātas vismaz divas 1 dienas apmācības skolēnu pašpārvalžu pārstāvjiem	01.12.2021.	JIC "Mērķis", Siguldas novada skolas
			R1.3-4 Ir nodrošināta visu skolu skolēnu pašpārvalžu pārstāvju dalība jaunatnes politikas pasākumos novadā	01.12.2021.	JIC "Mērķis", Siguldas novada skolas
		1.3.1.2. Jauniešu domes izveide un darbības attīstība	R1.3-5 Ir izveidota Siguldas novada Jauniešu dome ar maksimālu jauniešu pārstāvniecību	01.10.2020.	JIC "Mērķis"
			R1.3-6 Ir notikušas ne mazāk kā 7 Jauniešu domes sēdes	01.12.2021.	JIC "Mērķis"

ES fondi,
pašvaldības budžeta ietvaros, Erasmus+ programma

			R1.3-6 Ikgadējs Jauniešu forums, kurā piedalās vismaz 100 jaunieši	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	
		1.3.1.3. Jauniešu un politikas veidotāju pasākumi	R1.3-7 Ikgadējs pasākums "Kafija ar politikiem", kurā piedalās vismaz 20 jauniešu un 10 politikas veidotāju	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	
			R1.3-8 Ir notikušas ne mazāk kā 12 JLKP sēdes	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	
			R1.3-9 Ir notikuši ne mazāk kā 3 pieredzes apmaiņas pasākumi, kur katrā ir piedalījušies vismaz 70% JLKP locekļu	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	
1.4. Jauniešu līdzdalība sabiedrības attīstībā	1.4.1. Tiek veicināta jauniešu līdzdalība novadā aktuālu jautājumu risināšanā	1.4.1.1. Jauniešu iniciatīvu konkurss	R1.4-1 Jauniešu iniciatīvu konkursa izveide	01.10.2019.	JIC "Mērķis", JLKP	
			R1.4-2 Ikgadēja Jauniešu iniciatīvu konkursa īstenošana	01.12.2021.	JIC "Mērķis", JLKP	
			R1.4-3 Iniciatīvu konkursā ir atbalstītas ne mazāk kā 10 jauniešu iniciatīvas	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	
			R1.4-4 Iniciatīvās ir piedalījušies ne mazāk kā 280 jaunieši	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	
		1.4.1.2. Brīvprātīgā darba programma	R1.4-5 Brīvprātīgā darba sistēmas izveide un īstenošana Siguldas novadā	01.12.2019.	JIC "Mērķis"	Pašvaldības budžeta ietvaros ²²
			R1.4-6 Brīvprātīgajā darbā iesaistījušies ne mazāk kā 150 jauniešu	01.12.2021.	JIC "Mērķis", novada iestādes un NVO	Erasmus+ programmas ietvaros, pašvaldības budžeta ietvaros

²² Saskaņā ar Siguldas novada Attīstības programma 2018.-2024.gadam R.6.

			R1.4-7 Ne mazāk kā 8 jauniešu iesaiste starptautiskā brīvprātīgajā darbā	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	Erasmus+ programmas ietvaros, pašvaldības budžeta ietvaros
		1.4.1.3. Jauniešu NVO darbības attīstība Siguldas novadā	R1.4-8 Ir izveidota sadarbība ar ne mazāk kā 3 Siguldas novada NVO, kas strādā ar jauniešiem	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	
			R1.4-9 Ir sniegts informatīvs un konsultatīvs atbalsts jaunatnes NVO veidošanai un darbības attīstībai Siguldas novadā	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	
			R1.4-10 Ir sniegts informatīvs un konsultatīvs atbalsts Siguldas novada NVO, kas strādā ar jauniešiem	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	
1.5. Jauniešu informācijas sistēmas izveide un attīstība	1.5.1. Maksimāla jauniešu iesaiste informācijas apmaiņā par aktualitātēm jaunatnes jomā novadā, valstī un ārpus valsts	1.5.1.1. Jauniešu informācijas apmaiņas pasākumi	R1.5-1 Ir izveidots Jauniešu informācijas punkts interneta vidē	01.09.2019.	JIC "Mērķis"	
			R1.5-2 Jauniešu medija attīstībā ik gadu iesaistās ne mazāk kā 10 jauniešu	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	

2. Rīcības virziens:		Izglītība un apmācības				
2.1. Jauniešu kompetenču (zināšanu, prasmju un attieksmju) attīstība	2.1.1. Neformālās izglītības programmas jaunatnes jomā (NFI) īstenošana	2.1.1.1. Tematisku apmācību un pasākumu īstenošana Siguldas novadā	R2.1-1 Ir notikuši ne mazāk kā 10 NFI pasākumi ik gadus visos novada pagastos	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	Erasmus+ programmas, pašvaldības budžeta ietvaros ES fondi,
			R2.1-2 Ne mazāk kā 240 jauniešu dalība NFI pasākumos novadā	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	
		2.1.1.2. Jauniešu dalība NFI pasākumos Latvijā	R2.1-3 Ne mazāk kā 40 jauniešu dalība NFI pasākumos Latvijā	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	

		2.1.1.3. Jauniešu dalība NFI pasākumos ārpus Latvijas	R2.1-4 Ne mazāk kā 30 jauniešu dalība NFI pasākumos ārpus Latvijas	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	Erasmus+ programmas ietvaros, pašvaldības budžeta ietvaros
--	--	---	--	-------------	--------------	--

3. Rīcības virziens:		Sociālā iekļaušana				
3.1. Jauniešu no dažādām sabiedrības grupām savstarpējās sadarbības attīstība	3.1.1. Sociālās iekļaušanas programmas īstenošana	3.1.1.1. Tematisko pasākumu un iniciatīvu īstenošana	R3.1-1 Ne mazāk kā 8 tematisku pasākumu un iniciatīvu īstenošana novada pagastos dzīvojošiem jauniešiem	01.12.2021.	JIC "Mērķis", Pagastu pārvaldes	Erasmus+ programmas ietvaros, pašvaldības budžeta ietvaros ES fondi,
			R3.1-2 Ne mazāk kā 3 tematisku pasākumu un iniciatīvu īstenošana jauniešiem, kas mācās ārpus Siguldas novada	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	
			R3.1-3 Ne mazāk kā 3 tematisku pasākumu un iniciatīvu īstenošana jauniešiem ar invaliditāti	01.12.2021.	JIC "Mērķis", Sociālais dienests	
			R3.1-4 Ne mazāk kā 7 tematisku pasākumu un iniciatīvu īstenošana jauniešiem, kas vecāki par 18 gadiem	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	

			R3.1-2 Ne mazāk kā 300 jauniešu iesaiste tematiskos pasākumos un iniciatīvās	01.12.2021.	JIC "Mērķis", Pašvaldības institūcijas	
--	--	--	--	-------------	--	--

4. Rīcības virziens:		Nodarbinātība un uzņēmējdarbība				
4.1. Jauniešu darba prasmju un uzņēmējspēju attīstība	4.1.1. Nodarbinātības un uzņēmējdarbības programmas īstenošana	4.1.1.1. Tematisko pasākumu un iniciatīvu īstenošana	R4.1-1 Prakses vietas atbilstoši mācību profilam nodrošinātas ne mazāk kā 30 jauniešiem	01.12.2021.	JIC "Mērķis"	Erasmus+ programmas ietvaros, pašvaldības budžeta ietvaros
			R4.1-2 "Jauniešu Biznesa inkubatora" pakalpojumu attīstība jauniešiem	01.12.2021.	JIC "Mērķis", Uzņēmējdarbības atbalsts punkts Siguldā	
			R4.1-4 Profesiju iepazīšanas dienās piedalījušies ne mazāk kā 500 jauniešu	01.12.2021.	JIC "Mērķis", Siguldas novada iestādes un uzņēmumi	
			R4.1-4 Vasaras nodarbinātības programmā iesaistījušies ne mazāk kā 1000 jauniešu	01.12.2021.	JIC "Mērķis", SNP	
			R4.1-5 Visu Siguldas novada skolu dalība Uzņēmējdarbības programmā sadarbībā ar "Junior Achievement Latvija"	01.12.2021.	JIC "Mērķis", Siguldas novada skolas	
			R4.1-6 SMU programmā iesaistījušies ne mazāk kā 50 jauniešu ik gadu	01.12.2021.	JIC "Mērķis", Siguldas novada skolas	

5. Rīcības virziens:		Veselība un labklājība				
5.1. Veselīga dzīvesveida popularizēšana jauniešu vidū	5.1.1. Veselības programmas īstenošana	5.1.1.1. Tematisku pasākumu īstenošana Siguldas novadā	R5.1-1 Ne mazāk kā 3 tematiski pasākumi gadā katrā Siguldas novada skolā	01.12.2021.	JIC "Mērķis", Pašvaldības institūcijas	ES fondi, Erasmus+ programmas, pašvaldības budžeta ietvaros
			R5.1-2 Ne mazāk kā 60% Siguldas novada skolu jauniešu dalība tematiskos pasākumos skolās	01.12.2021.	JIC "Mērķis", Pašvaldības institūcijas	
			R5.1-3 Jauniešiem aktuālu jautājumu un pasākumu integrēšana Veselības un sporta nedēļas pasākumos visā novadā	01.12.2021.	JIC "Mērķis", Pašvaldības institūcijas	
			R5.1-4 Siguldas novada jauniešu sporta festivālā piedalījušies ne mazāk kā 300 jaunieši katru gadu	01.12.2021.	JIC "Mērķis", Pašvaldības institūcijas	

IETEKMES NOVĒRTĒJUMS UZ PAŠVALDĪBAS BUDŽETU

Siguldas novada jaunatnes politikas programmā 2019.-2021.gadam ir izvirzīti 5 rīcības virzieni – līdzdalība, izglītība un apmācība, sociālā iekļaušana, nodarbinātība un uzņēmējdarbība, veselība un labklājība.

Siguldas novada jaunatnes politikas programma 2019.-2021.gadam paredz jaunu darbības virzienu ieviešanu un radīšanu Siguldas novadā, tā sasniedzot izvirzītos mērķus.

Siguldas novada jaunatnes politikas programmas 2019.-2021.gadam sekmīgai īstenošanai ir būtiski vērst uzmanību uz dažādu nozaru speciālistu iesaistīšanos un sadarbību – formālā izglītībā, jaunatnes darbā, mūziklītībā, sportā, kultūrā, uzņēmējdarbībā, karjeras izglītībā, sociālā aizsardzībā, veselības aprūpē, u.c. jau esošā budžeta ietvaros.

Programmā paredzētie pasākumi iekļauj arī tādus pasākumus, kā rezultātā pašvaldības budžets tiek palielināts, piesaistot ārējo finansējumu.

Siguldas novada institūcijas darbā ar jaunatni īstenošanai jau šobrīd ir uzsākušas regulāri piedalīties projektu konkursos, lai veicinātu darbu ar jaunatni attīstību novadā – Erasmus+: Jaunatne darbībā, Valsts jaunatnes programma, Eiropas Sociālā fonda finansētā programmā “PROTI un DARI”, u.c. 2015.-2017.gadā Siguldas novadam tika piesaistīts vairāk nekā 140 tūkstoši *euro* finansējums. Īstenojot finanšu piesaisti darbā ar jaunatni attīstības jomā, tiek realizēti novada attīstības stratēģiskie mērķi un tiek atslogots novada budžets.

Izstrādājot ikgadējo jaunatnes politikas pasākumu plānu, nepieciešams paredzēt finansējumu Siguldas novada jaunatnes politikas programmas 2019.-2021.gadam uzdevumos plānotajam.

Plānošanas dokumentā paredzēto pasākumu īstenošana tiks plānota, izvērtējot ikgadējo pašvaldības budžeta ietvaros pieejamo finansējumu jaunatnes jomai, izvirzītās prioritātes un aktualitātes, kā arī, apzinot ārējā finansējuma pieejamību un jaunatnes jomas darbinieku kapacitāti apgūt pieejamo finansējumu.

IEVIEŠANAS UZRAUDZĪBAS KĀRTĪBA

Siguldas novada Jaunatnes politikas programmas 2019.-2021.gadam īstenošanas uzraudzības kārtības pamatā ir uzraudzības ziņojuma izstrāde.

Uzraudzība ir jāveic, lai:

- nodrošinātu jaunatnes politikas programmā izvirzīto mērķu sasniegšanu;
- nodrošinātu pašvaldības institūciju savstarpējo sadarbību un informācijas apmaiņu;
- sekmētu kvalitatīvu, efektīvu un caurspīdīgu Siguldas novada Jaunatnes politikas programmas 2019.-2021.gadam ieviešanu un uzraudzību, nodrošinot ar vispusīgu informāciju jauniešus, iesaistītās institūcijas un sabiedrību kopumā.

Par Siguldas novada Jaunatnes politikas programmas 2019.-2021.gadam uzraudzību atbildīgā institūcija ir SNJC un JLKP. Reizi gadā SNJC veic Siguldas novada Jaunatnes politikas programmas 2019.-2021.gadam izvērtēšanu. Katru gadu, pirms ikgadējā pašvaldības budžeta projekta izstrādes, tiek izstrādāts un sagatavots iesniegšanai Siguldas novada pašvaldības domē uzraudzības ziņojums par Siguldas novada Jaunatnes politikas programmas 2019.-2021.gadam izpildi un jaunatnes politikas darbības plāns nākamajam gadam, norādot prioritāri atbalstāmos pasākumus un tiem nepieciešamo finansējumu. JLS sagatavo pārskatu par Siguldas novada Jaunatnes politikas programmas 2019.-2021.gadam izpildi, konkrētajā gadā izvērtējumu un gala ziņojumu 2021.gadā ne vēlāk kā līdz 1.augustam un iesniedz to izskatīšanai JLKP un Izglītības un kultūras komitejā. Iepriekšējā gadā paveiktais tiek prezentēts arī strukturālā dialoga pasākumos jauniešiem, deputātiem un novada iestāžu vadītājiem, secīgi izstrādājot priekšlikumus darbības plānam nākamajam gadam. Gada nogalē izpilddirektors, jaunatnes lietu speciālists un JLKP izvērtē stratēģijas īstenošanu novadā. Nepieciešamības gadījumā tiek veikti grozījumi vai papildinājumi rīcības programmā. Sistemātiski uzturot dialogu ar politikas plānošanas dokumentā noteiktām iesaistītajām pusēm, darbs ar jaunatni jāplāno un jāīsteno ciešā sasaistē ar citām rīcībpolitikām, jaunatnes politiku integrējot pašvaldības kopējā rīcībpolitikā un finansēšanas sistēmā.

INFORMĀCIJAS AVOTI

- “Jaunatnes likums” (pieņemts 08.05.2008.).
- “Jaunatnes politikas pamatnostādnes 2015.-2020.gadam” (apstiprināts 14.04.2016).
- Siguldas novada attīstības plānošanas dokumenti (Siguldas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2038.gadam, Siguldas novada attīstības programmas 2018.-2024.gadam, Siguldas novada Izglītības nozares attīstības stratēģija 2016.-2020.gadam).
- “Eiropas Jaunatnes stratēģija 2009.-2018.gadam” (15.12.2015. Rezolūcija 2015/C417/01).
- Izglītības un zinātnes ministrijas pētījumi (Jaunatnes politikas analītisks pārskats, 2017, Latvijas jauniešu iesaiste uzņēmējdarbībā, 2016, Jaunatnes politikas monitorings 2015: Pētījuma rezultātu ziņojums) .
- Jauniešu fokusgrupu rezultāti, 2018.gada 21.maijs Mores pamatskola, 22.maijs – Siguldas pilsētas vidusskola, 23.maijs Siguldas Valsts ģimnāzijā un Siguldas 1.pamatskolā.
- Pasākumu “Kafija ar politiķiem” 2017.gada 6.septembrī un 2018.gada 23.aprīlī rezultāti.
- Sabiedriskajā apspriešanā, kas tika organizēta interneta vidē no 2018.gada 19. līdz 28.jūnijam, saņemtie priekšlikumi.
- Siguldas novada jauniešu aptauja, 2018.gada janvāris-februāris.
- Tikšanās ar jauniešiem ikgadējās iedzīvotāju tikšanās ar pašvaldības speciālistiem 2018.gada 31.oktobrī.
- Vispārējie rādītāji darbam ar jaunatni Siguldas pašvaldībā, 2018.gads janvāris-jūnijs.

DARBA AR JAUNATNI PAŠVADLĪBAS BĀZES MODELIS

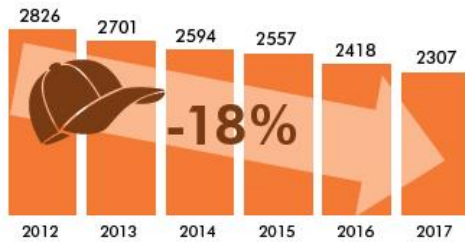
		IR	NAV	
	STRATĒGISKĀ PLĀNOŠANA	☐	☐	Jauniešu statistisks raksturojums (skaits, dzimums, vecums, tautība, dzīvesvieta u.c.)
		☐	☐	Jauniešu viedokļu, vēlmju un vajadzību apkopojums (aptauja, diskusijas, sociālo tīklu saturs analīze u.c.)
		☐	☐	Izstrādāts un apstiprināts pašvaldības jaunatnes politikas plānošanas dokuments
	FINANSĒJUMS	☐	☐	Finansējums darba ar jaunatni īstenošanai (atalgojums personālam, bāzes infrastruktūras uzturēšana u.c.)
		☐	☐	Finansējums jauniešu iniciatīvām (jauniešu īstenoti projekti, dalība starptautiskos projektos, jaunatnes organizācijas u.c.)
	INSTITUCIONĀLĀ SISTĒMA	☐	☐	Noteikta par darbu ar jaunatni atbildīgā institūcija vai persona
		☐	☐	Jaunatnes lietu konsultatīvā komisija
		☐	☐	Jauniešu dome
	INFRASTRUKTŪRA	☐	☐	Nodrošināta "jauniešu tikšanās vieta" (jauniešu centrs, dienas centrs, atsevišķas telpas jauniešu aktivitātēm u.tml.)
		☐	☐	Jauniešiem piemērota dzīves vide (brīvpieejas sporta laukumi, spēļu laukumi, sporta zāles, skateparki, "tūššanās" vietas u.c.)
	PERSONĀLS	☐	☐	Jaunatnes lietu speciālists
		☐	☐	Jaunatnes darbinieks
		☐	☐	Nevalstiskā sektora pārstāvju iesaiste (sadarbība, deleģējumi, kopīgi projekti)
	PROGRESA UN REZULTĀTU NOVĒRTĒŠANA	☐	☐	Reizi gadā veikt darba ar jaunatni progresu izvērtējumu un noteikt prioritātes darbā ar jaunatni nākamajam gadam
		☐	☐	Reizi gadā atjaunināt datus jauniešu statistiskajā raksturojumā (skaits, dzimums, vecums, tautība, dzīvesvieta u.c.)
		☐	☐	Reizi 2-3 gados atkārtot jauniešu viedokļu, vēlmju un vajadzību apkopojumu (aptauja, diskusijas, sociālo tīklu saturs analīze u.c.)

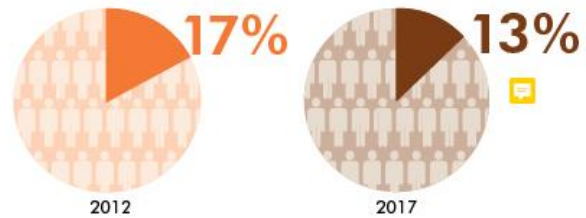
JAUNIEŠI SIGULDAS NOVADĀ

JAUNIEŠU SKAITS KOPĀ

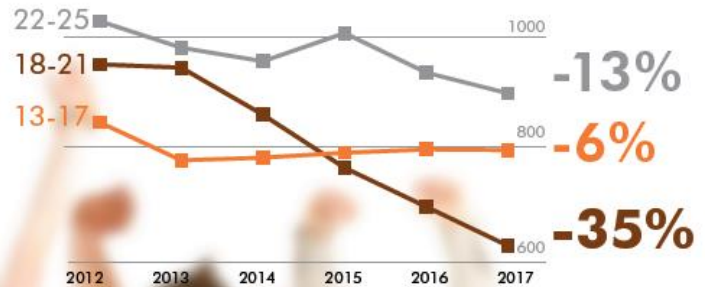
JAUNIEŠU ĪPATSVARŠ SIGULDAS NOVADA IEDZĪVOTĀJU KOPSKAITĀ

JAUNIEŠU DZĪVESVIETA

JAUNIEŠU SKAITS VECUMA GRUPĀS

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde. Jaunieši – persona vecumā no 13 līdz 25 gadiem (atbilstoši Jaunības likumam).

JAUNIEŠU VIEDOKLIS PAR DZĪVI SIGULDĀ

JAUNIEŠU APMIERINĀTĪBA AR DZĪVI SIGULDĀ

84%

- apmierināti, jo
- dažādas iespējas pavadīt brīvo laiku
 - skaista daba
 - daudz atpūtas vietu
 - skaista, sakārtota vide

10%

- neapmierināti, jo
- nav ko darīt brīvajā laikā
 - nav darba, bezdarbs
 - nav patīkamu, kulturālu kafējnīcu, bāru
 - nav iespēju sportot

JAUNIEŠU IKDIENAS MOBILITĀTE (%)

JAUNIEŠU LĪDZDALĪBA (%)

JAUTĀJUMI, KURUS PAŠVALDĪBAI BŪTU JĀRĪSINA JAUNIEŠU SFĒRĀ (%)

Datu avots: Siguldas novada 12-30 g.v. jauniešu aptauja 2018. gada janvārī-februārī. Aptaujas skaits - 534. Pārskatāmāi infografikā nav iekļautas atbildes "grūti novērtēt/paslikt".